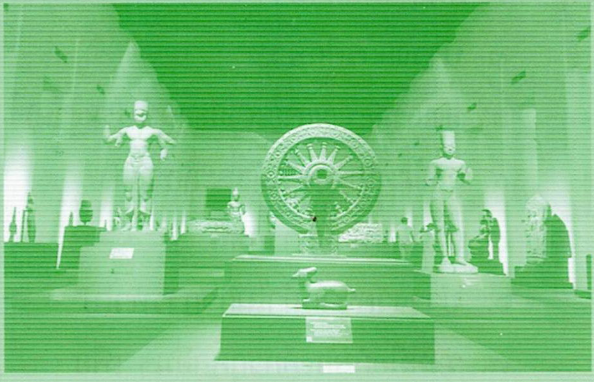

วันพิพิธภัณฑ์ไทย

๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๑๗

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕)

ทรงพระราชทานพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับประชาชนเป็นครั้งแรก

เพื่อปลูกฝังให้คนไทยรักภาคภูมิใจและหวงแหนในความเป็นไทย

มงคลสาร
นิตยสารรายเดือน

วัตถุประสงค์

หนังสือพิมพ์นิตยสาร **มงคลสาร** ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยทุนมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ม.พ.น. เพื่อเผยแผ่วิปัสสนากรรมฐาน (วิชชาธรรมกาย) และธรรมะทั่วไป ตลอดถึงข่าวสารทางพุทธศาสนาทั่วโลก มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแผ่ธรรมะโดยเฉพาะ

กิจกรรม

หนังสือพิมพ์ นิตยสารมงคลสาร จัดทำขึ้น เพื่อประกาศหาทุนตั้งเป็นทุนมูลนิธิ เก็บผลประโยชน์นำไปใช้จ่าย

๑. เป็นค่าภัตตาหาร

๒. บำรุงการศึกษา

๓. ส่งเสริมธรรมกาย (วิปัสสนากรรมฐาน)

๔. บูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง

๕. บำเพ็ญทานการกุศล

๖. บำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไป

๗. ร่วมมือกับองค์กรกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

การบริจาค

เพื่อเป็นการส่งเสริมศรัทธาปสาทะของผู้บริจาค ทางวัดจึงได้กำหนดเป็นระเบียบไว้ดังนี้

๑. ถ้ามีความประสงค์จะตั้งเป็นทุนครั้งแรกบริจาคไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท

๒. ถ้ามีความประสงค์จะตั้งเป็นทุนแต่มีทุนทรัพย์น้อย ครั้งแรกบริจาคไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ บาท และบริจาคให้ครบ ๑,๐๐๐ บาท ภายใน ๕ ปี จึงจะยกเป็นมูลนิธิได้

๓. หรือมีศรัทธาเนื่องในโอกาสอันเป็นมงคล คล้ายวันเกิดเป็นต้น และประสงค์จะทำบุญให้เป็นทุนมูลนิธิ แต่มีทุนทรัพย์เพียงเล็กน้อย ไม่สามารถจะสมทบทุนให้ครบ ๑,๐๐๐ บาท ได้ภายใน ๕ ปี จะสมทบเข้าในทุนที่ ๕๒ ทุนพระมงคลเทพมุนีก็ได้

มูลนิธิ คือขุมทรัพย์อันเป็นต้นทุนที่ผู้ใจบุญทั้งหลายได้ร่วมกันบริจาคไว้ เพื่อให้ต้นทุนคงอยู่ตลอดไป ใช้ได้แต่ดอกผล ถ้ามีผู้บริจาคตั้งทุนและเพิ่มทุนกันมากๆ ผลประโยชน์ก็จะมากขึ้นเป็นเงาตามตัวนับว่าเป็นบุญที่ยั่งยืนนาน ทุนทรัพย์เดิมไม่สูญ แถมยังเพิ่มพูนดอกผลได้ใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์อีกนานัปการ

ผู้มีจิตศรัทธาจะร่วมการกุศลแผนกใดก็ตาม จะติดต่อบริจาคทรัพย์ของท่านได้ที่สำนักงานประชาสัมพันธ์ วัดปากน้ำ หรือติดต่อผ่านทางผู้จัดการนิตยสารมงคลสารก็ได้ หรือติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์หมายเลข ๐๒-๔๖๗-๐๘๑๑ หรือทางจดหมายโดยส่งถึงเจ้าอาวาสวัดปากน้ำเขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐ ก็ได้ หากส่งเงินทางธนาณัติ สั่งจ่ายเงินที่ทำการไปรษณีย์ **ตลาดพลู** แห่งเดียว

รายนามท่านผู้มีจิตศรัทธา จะประกาศผ่านหนังสือมงคลสารเป็นประจำทุกเดือน

ทุนนิธิส่งเสริมการศึกษาและเผยแพร่ธรรม
ม.ส.จ.

มงคลสาร

นิตยสารรายเดือน

สมาชิกบอกรับปีละ ๕๐.๐๐ บาท
ส่งเงินทางธนาณัติ สั่งจ่ายที่ ปท.ตลาดพลู
ในนาม พระเทพปริยัติวงศ์
วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

พิมพ์ที่ : อาทรการพิมพ์ โทร. ๐๒-๔๕๗-๒๘๔๐

มีหนังสือ	เล่มนี้	เหมือนมีเพื่อน
คอยช่วยเตือน	ยามเรานี้	มีปัญหา
ให้สติ	ให้ข้อคิด	ให้ปัญญา
เชิญเลือกหา	เรื่องถูกใจ	ไว้ใช้เทอญ

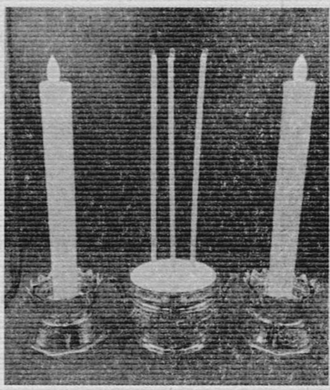
มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต

ปีที่ ๖๐ ฉบับที่ ๗๐๔ กันยายน ๒๕๖๖

ISSN ๑๐๒๕-๑๑๑๒

สารบาญ

บทนำ

ธูป คือของหอมชนิดหนึ่ง เป็นเครื่องจุดบูชาคู่กับเทียน

ในประเพณีเดิมของพราหมณ์เป็นของหอมใช้สุมเอาควันเพื่อบูชาสิ่งที่เคารพสักการะ ในสมัยพุทธกาลผู้ที่จะมาฟังธรรมล้วนแต่มีของหอมและดอกไม้ติดมือมาด้วยเสมอ ต่อมาจึงมีเทียนซึ่งทำขึ้นให้เกิดแสงสว่างแทนการสุมกองไฟ

ในภาษาฮินดี ธูป หมายถึงแสงอาทิตย์ หรือความผ่องใส และถือว่าเทียนมีศักดิ์สูงกว่าธูป เวลาบูชาจึงต้องจุดเทียนก่อนแล้วจึงจุดธูป ถ้าบูชาพระนิยมใช้ ๓ ดอก ถ้าบูชาศพใช้ดอกเดียว

นอกจากนี้ ประเพณีพราหมณ์ยังใช้ปักที่ของสังเวยเทพเจ้าทุกชิ้น คนไทยเราเก็บประเพณีของพราหมณ์มาประพฤติปฏิบัติโดยไม่ทราบเหตุผล บางทีก็ต้องจุดธูปก่อนทำการสาบานตัว หรือบนบานศาลกล่าว อ้อนวอนให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยเหลือตน ด้วยคิดว่าควันของธูปจะเป็นสื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์รู้ได้ถึงความปรารถนา เวลาได้รับผลสำเร็จตามที่ประสงค์ ก็จะจุดธูปปักไว้กับสิ่งของที่แก้บน ✧

ธรรมะเพื่อประชาชน นิตยสารรายเดือน

พ. มั่งมี / อาชัญ สอาดเอี่ยม / สารวรรณ บุญศรี

โทร ๐๒-๔๖๗-๓๑๗๒

ธรรมสภา

โดย • จันทร

อยู่อย่างสุขใจในวัยสูงอายุ

การมีชีวิตที่เป็นสุขในวัยสูงอายุ เป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุทุกคนต้องการและควรมีสิทธิได้รับ เพราะได้อุทิศตนเพื่อครอบครัวและสังคมมายาวนาน นอกจากตัวของผู้สูงอายุเองแล้ว ครอบครัวและสังคมมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมและเกื้อกูลผู้สูงอายุ ให้มีชีวิตที่เป็นสุขได้

ความภาคภูมิใจในผู้สูงอายุ

ความภาคภูมิใจ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่า ชีวิตนี้มีคุณค่า มีความหมาย และมีกำลังใจที่จะใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

ผู้สูงอายุจะมีความภาคภูมิใจได้ต่อเมื่อ

- **ได้รับการเคารพยกย่อง**
- **สามารถช่วยเหลือตัวเองได้**
- **สามารถทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นได้**

ทำอย่างไรคนอื่นเขาจึงจะเคารพยกย่อง ?

ผู้สูงอายุที่ได้รับการเคารพยกย่อง เป็นปูชนียบุคคลของสังคม เป็นที่พึ่งทางใจของคนทั่วไป และเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลาน ส่วนใหญ่มีลักษณะและการประพฤติปฏิบัติตัวดังนี้

- รักษาความสุขุมเยือกเย็น คงความเป็นผู้ใหญ่ ทำตัวเป็นหลัก เป็นเหตุเป็นผล เป็นที่พึ่งทางใจของคนทั่วไป ทั้งในยามปกติและเมื่อมีปัญหา
- เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา ถ่ายทอดประสบการณ์แก่คนรุ่นหลัง และดูแลทุกข์สุขของคนรอบข้าง
- ทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ทั้งคนในครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวม ช่วยอย่างเต็มที่เมื่อมีโอกาสหรือถูกร้องขอ

อยู่ร่วมกับครอบครัวควรวางตัวอย่างไร ?

ลูกหลานต้องการญาติผู้ใหญ่ที่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพวกเขา ถ้าผู้สูงอายุปฏิบัติตัวด้วยการ...

- **ให้คำปรึกษาแนะนำ**
- **เป็นที่พึ่งทางความคิดและจิตใจ**
- **เป็นหลักของความมั่นคง สุขุม เยือกเย็น ลูกหลานจะเข้าใกล้และอบอุ่นใจเมื่ออยู่ด้วย**

ในทางตรงกันข้าม ถ้าท่าน...

- จู้จี้ ขี้บ่น
- ชอบทวงบุญคุณ
- ตระหนี่ถี่เหนียว
- เรียกร้องเอานั่นเอานี่
- ควบคุมบังคับมากเกินไป

ลูกหลานจะระอาใจ เบื่อหน่ายไม่อยากเข้าใกล้และสนใจท่านอีกต่อไป

เมื่อรู้สึกน้อยใจควรทำอย่างไร ?

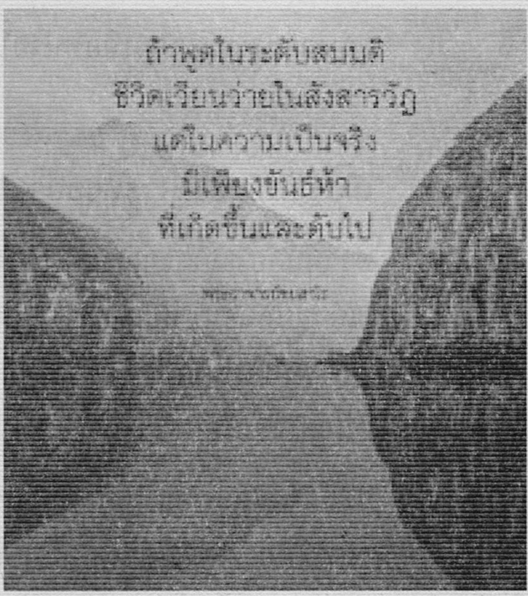
ความน้อยใจเกิดจากความรู้สึกว่า คุณค่าและความสำคัญของตนหมดไป ดังนั้นเมื่อพูดแล้วลูกหลานไม่ฟัง หรือลูกหลานไม่ใส่ใจ ไม่ให้ความเคารพ ไม่แสดงน้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือไม่กระตือรือร้นช่วยเหลือจัดการธุระให้ ไม่มาเยี่ยมเยียน ผู้สูงอายุอาจเกิดความรู้สึกน้อยใจขึ้นได้

จริง ๆ แล้วพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ใคร ๆ ก็รักลูกหลาน แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้สูงวัยควรเข้าใจคือ ลูกหลานกำลังอยู่ในระหว่างการสร้างเนื้อสร้างตัว ความใกล้ชิดอาจจะห่างหายไปบ้าง ช่วยดูห่าง ๆ เพื่อให้โอกาสลูกหลานสร้างเนื้อสร้างตัว ถ้าต้องการสิ่งใดก็ควรบอกเล่าให้ลูกหลานรู้เป็นเรื่องเป็นราว ลูกหลานจะได้ทำในสิ่งที่ตรงกับที่ผู้สูงอายุต้องการ ✧

ชีวิตคือปริศนา

❖ พระสาสนโสภณ (พิจิตร)

ตายแล้วไปไหน

ตายแล้วไปไหน เป็นปัญหาที่น่าคิดและน่าสนใจมากเรื่องหนึ่ง ที่มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาคิดค้นกันมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันว่า คนตายแล้วไปไหน ? ตายแล้วเกิดอีกหรือเปล่า ? นรกสวรรค์มีจริงหรือไม่ ? วิญญาณหรือจิตมีจริงหรือไม่ ? ผีมีจริงหรือไม่ ?

คำตอบเหล่านี้ เป็นเรื่องที่เราจะต้องศึกษากันต่อไป

เดิมทีเดียว แม้ผู้เขียนเองก็ไม่ค่อยเชื่อว่า ตายแล้วจะมีการเกิดอีก แม้เมื่อบวชเข้ามาแล้วก็ยังสงสัยอยู่ แต่เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ปรากฏว่า พระพุทธเจ้าตรัสยืนยันว่า **"สิ่งเหล่านี้มีจริง"** แต่ก็ยังไม่เชื่อสนิทใจอยู่นั่นเอง เพราะเป็นเพียงพบหลักฐานในตำราเท่านั้น

เมื่อได้ปฏิบัติกรรมฐาน และได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งได้เดินทางรอนแรมไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายแห่ง ได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในที่สุดก็ต้องยอมรับตามที่พระพุทธเจ้าตรัสยืนยันไว้ว่า

คนเราตายแล้วต้องไปตามกรรมของตน แต่ที่ว่าไปไหนนั้น ยังให้คำตอบชี้ชัดลงไปแน่นอนยังไม่ได้ เพราะแล้วแต่กรรมที่ทำไว้จะเสกสรรค์ให้เป็นไป

จิตเป็นตัวนำไปเกิด

พระพุทธศาสนาเชื่อถือในสังสารวัฏการเวียนว่ายตายเกิด

และถือว่า คนเราทุกคนล้วนเกิดมาแล้วทั้งสิ้น นับชาติไม่ถ้วน และเกิดในภพภูมิดีบ้างไม่ดีบ้าง ตามกฎแห่งกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งดีและชั่ว ถ้ายังมีกิเลสอันเปรียบเหมือนยางเหนียวในพืชอยู่ตราบใด ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ตราบนั้น จิตที่ได้รับการอบรมแล้ว ถ้ายังไม่สิ้นกิเลส ก็ย่อมนำไปเกิดภพภูมิที่ประณีต มีความสุข ประเสริฐและสูงขึ้น

แต่ถ้าจิตไม่รับการอบรม ปล่อยไว้ตามสภาพที่มันเป็น ปล่อยให้มันสกปรกเศร้าหมองเพราะถูกกิเลสจับ นอกจากจะก่อความทุกข์ความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคม ในชาตินี้แล้ว ยังจะให้ภพชาติต่ำทรามลงไป ต้องประสบความทุกข์ความเดือดร้อนมากในชาติต่อ ๆ ไปอีกด้วย

หากจะมีใครถามว่า ที่ว่าคนเราตายนั้น ร่างกายจะตายหรือว่าจิตตาย หรือว่าตายทั้งสองอย่าง ?

ขอตอบว่า ตายเฉพาะร่างกายเท่านั้น จิตหาได้ตายไปเหมือนกับร่างกายนั้นไม่ แต่ไปเกิดในภพใหม่ชาติใหม่ ตามแรงเหวี่ยงของกรรม ซึ่งส่งบุคคลเราไปเกิดในภพนั้น ๆ เปรียบเหมือนเรือนถูกไฟไหม้ โดยที่เจ้าของไม่ได้เป็นอันตราย

อยากจะถามว่า เมื่อเรือนถูกไฟไหม้เสียแล้ว เจ้าของเรือนจะไปอยู่ที่ไหน ?

ขอตอบว่า เขาจะต้องหาที่แห่งใหม่อยู่ ตามที่เขาสามารถหาอยู่ได้ กล่าวคือ ถ้าผู้นั้นเป็นคนมีความสามารถดี หรือเป็นคนมีเงินทองอยู่มาก หรือมีญาติพี่น้องให้ความช่วยเหลืออยู่ เขาก็อาจสร้างบ้านใหม่ได้ดี หรืออาศัยญาติพี่น้องอยู่

แต่ถ้าผู้นั้นไร้ความสามารถ ยากจนหมดเนื้อหมดตัว ซ้ำไร้ญาติขาดมิตร เขาก็ย่อมไปหาที่อยู่ตามยถากรรมของเขา ข้อนี้ฉันใด

คนเราที่ตายไปจากโลกนี้แล้วก็ฉันนั้นเหมือนกัน เมื่อร่างกายเดิมใช้การมิได้แล้ว ก็ย่อมไปเกิดในภพใหม่ชาติใหม่ ตามพลังแห่งกรรมที่ตนได้ทำเอาไว้ ถ้าเขาทำกรรมดีไว้มาก คือพัฒนาอบรมจิตตนเองได้มากแล้ว ก็ย่อมไปบังเกิดในภพที่ดีมีความสุข ถ้าเขา

ทำความดีไว้น้อย แต่ทำความชั่วไว้มาก คือยังด้อยในด้านพัฒนาจิตใจของตนอยู่ เขาก็ย่อมไปเกิดในที่มีความทุกข์ ตามยถากรรมของตน

จิตเป็นตัวสั่งสมบุญและบาป

ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของจิตก็คือ เป็นตัวสั่งสมบุญ บาป กรรม และกิเลสเอาไว้ ก็เมื่อจิตมีหน้าที่รับอารมณ์ จึงเก็บอารมณ์ทุกชนิด ทั้งที่เป็นบุญ ทั้งที่เป็นบาป ทั้งที่ไม่ใช่บุญไม่ใช่บาปเอาไว้ แล้วเก็บเอาไว้ในภวังค์ ที่เรียกว่าภวังคจิต เก็บไว้ได้หมดสิ้นอย่างละเอียด และสามารถนำติดตัวข้ามภพข้ามชาติไปได้ด้วย

ลักษณะที่จิตเก็บบุญและบาปเอาไว้นั้น เหมือนกระดาษซับ ที่สามารถซับเอาน้ำไว้ คือตามปกติเมื่อมีน้ำหกราดลงบนโต๊ะหรือบนพื้นห้อง ถ้ามีกระดาษซับ เราก็จะใช้กระดาษนี้ซับน้ำที่หกราดนั้นให้แห้งไปได้

กระดาษซับสามารถเก็บน้ำได้หมดฉันใด จิตก็เหมือนกัน เมื่อคนเราทำบุญหรือบาปลงไป จิตก็ซับเก็บไว้ได้หมดฉันนั้น

จิต จึงเป็นสภาพพิเศษที่น่าศึกษาจริง ๆ และเราทุกคนก็ได้ใช้จิตสั่งงานอยู่เกือบตลอดเวลา คนฉลาดจึงเห็นคุณค่าในการพัฒนาจิต อบรมจิตของตน

ในเรื่องที่จิตสามารถเก็บบุญและบาปเอาไว้ จนถึงนำข้ามภพข้ามชาติไปได้นี้ บางคนอาจจะสงสัยและคัดค้านว่า ถ้าหากว่าจิตมีลักษณะเกิดดับอยู่ตลอดเวลาแล้ว เมื่อจิตดวงที่ทำบุญและบาปเอาไว้ดับไปแล้ว บุญและบาปที่จะติดตามจิตต่อไปได้อย่างไร เพราะบุญและบาปได้ดับไปพร้อมจิตดวงนั้นเสียแล้ว

ข้อนี้ขอเฉลยว่า ธรรมชาติของจิตเกิดดับอยู่ตลอดเวลาก็จริง แต่ก็ได้เกิดดับสืบต่อกันไปไม่ขาดสาย เหมือนกระแสไฟฟ้าที่เกิดดับอยู่ตลอดเวลา ทำให้แสงสว่างติดต่อกันตลอด เพราะเกิดดับไวมาก

อันธรรมชาติของจิตนั้น ก่อนที่มันจะดับไป ได้ถ่ายทอดทิ้งเชื้อคือบุญ บาป กรรม กิเลส ไว้ให้จิตดวงต่อไป เก็บไว้นำต่อไป แล้วแสดงผลออกมาเป็นระยะ ตามพลังแห่งกรรมคือบุญและบาปที่ได้สั่งสมไว้ บุญบาปมิได้สูญไปพร้อมกับความตายของร่างกาย

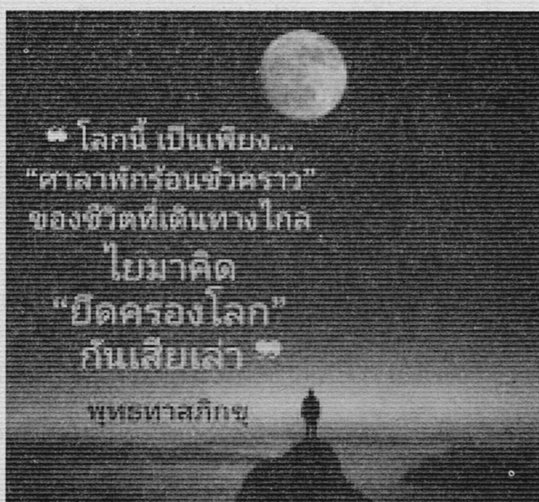
หรือพร้อมกับความดับของจิต แต่ได้ถ่ายทอดสืบเนื่องไปตลอดเวลา เหมือนกับพันธุกรรมของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ที่ถ่ายทอดสืบต่อมาจากพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด แม้ท่านจะตายล่วงลับไปแล้ว แต่ตัวท่านก็ยังมีอยู่ เพราะยีนส์ซึ่งถ่ายทอดมาจากสเปิร์มและไข่ อันเป็นเชื้อในพันธุกรรมของท่าน จึงเปรียบเสมือนบุญและบาป ยังสืบต่ออยู่ในบุตรหลานของท่าน

เพราะฉะนั้น บุญบาปจึงมิได้หายไป ตราบเท่าที่คนนั้นยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ แม้จิตจะเป็นธรรมชาติเกิดดับอยู่ตลอดเวลาก็ตาม

คนที่เคยพัฒนาตนไว้ดีเมื่อชาติก่อน ๆ เมื่อมาสู่ชาตินี้ จิตก็ยังมีคุณภาพสูงอยู่ ดังที่เราได้พบเห็นท่านผู้มีบุญมากที่มาเกิด ซึ่งเป็นคนมีรูปร่างดี ปัญญาเฉียบแหลม จิตใจเข้มแข็ง ประกอบด้วยความเมตตากรุณาเป็นต้น

แต่ถ้าผู้นั้นกินแต่บุญเก่าอย่างเดียว ไม่ยอมพัฒนาตนเองในปัจจุบัน พลังของบุญหรือพลังแห่งการพัฒนาตนไว้เมื่อชาติก่อนนั้น ย่อมหมดไปได้

ฉะนั้น คนที่ฉลาดจึงไม่หวังแต่กินบุญเก่าอย่างเดียว แต่ได้พยายามเพิ่มบุญใหม่ ด้วยการพัฒนาตน อบรมตนในปัจจุบันด้วย

ลักษณะของบุญและบาป

เนื่องจากจิตเป็นตัวรับ หรือเก็บเอาบุญบาปไว้ ฉะนั้นการศึกษาให้เข้าใจเรื่องบุญ-บาปตามหลักพระพุทธศาสนา จึงมีความจำเป็นประการหนึ่งในการอบรมจิต เพราะจิตของคนที่สั่งสมบุญไว้มาก เป็นจิตที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากเป็นจิตที่ได้รับการพัฒนา

ส่วนจิตของคนที่สั่งสมบาป หรือทำบาปไว้มาก เป็นจิตที่มีคุณภาพต่ำ เพราะขาดการพัฒนา ฉะนั้นจิตของคนที่มีบุญมาก กับจิตของคนที่มีบาปมาก จึงต่างกันมาก เหมือนกับสภาพของประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่ด้อยพัฒนา ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันประชาชนในหมู่ประเทศทั้ง ๒ นั้น มีความเป็นอยู่แตกต่างกันมาก

เพื่อประโยชน์ในการฝึกอบรมจิต เราจึงควรทราบลักษณะของบุญและลักษณะของบาป ตามหลักของพระพุทธศาสนาดังต่อไปนี้

ลักษณะของบุญ

บุญมีลักษณะที่จะเข้าใจได้ง่าย มีอยู่ ๓ ประการคือ

ก. **เมื่อกล่าวถึงเหตุของบุญ** ได้แก่การทำความดีทุกอย่าง

ข. **เมื่อกล่าวถึงผลของบุญ** ได้แก่ความสุขกายสุขใจ ทั้งในชาตินี้และชาติต่อไป

ค. **เมื่อกล่าวถึงสภาพของจิต** ได้แก่จิตใจที่สะอาดผ่องใส

เพราะฉะนั้น บุญก็คือการทำความดี อันเป็นเหตุทำจิตของตนให้ผ่องใสสะอาด แล้วก่อผล ส่งผลให้เกิดความสุขความเจริญ ทั้งร่างกายและจิตใจ แก่คนที่ทำบุญไว้ หรือคนที่อบรมจิตของตน

หรือจะพูดอย่างย่อก็คือ บุญก็คือความสุขนั่นเอง ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่ากลัวบุญเลย คำว่า บุญ นี้ เป็นชื่อแห่งความสุข

(องฺ/สตฺตก. ๒๓/๙๕/๙๑)

ลักษณะของบาป

ส่วนบาปนั้น มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุญ ซึ่งมีลักษณะ ๓ อย่างเช่นเดียวกัน คือ

ก. **เมื่อกล่าวถึงเหตุของบาป** ได้แก่การทำชั่วทุกอย่าง

ข. **เมื่อกล่าวถึงผลของบาป** ได้แก่ความทุกข์กายทุกข์ใจ ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

ค. **เมื่อกล่าวถึงสภาพของจิตใจ** ได้แก่ความสกปรกเศร้าหมองของจิตใจ

ฉะนั้น บาปก็คือการทำความชั่ว อันเป็นเหตุทำจิตใจของตนให้สกปรก-เศร้าหมอง แล้วส่งผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อน พระพุทธเจ้าจึงตรัสเตือนไว้ว่า ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่า เพราะว่าความชั่ว ย่อมตามเผาผลาญในภายหลังได้ ✧

ทางสร้างบุญ

นิรนาม

ทำตนให้เป็นประโยชน์

คนบางคนอาจจะไม่ได้คิด เนื่องจากมีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย นั่ง ๆ นอน ๆ มีความสุขไปวันหนึ่ง ๆ

บุญก็ไม่ได้ทำ

กรรมก็ไม่ได้สร้าง

คนอย่างนี้จะเชื่อว่าเป็นคนมีบุญไม่ได้

เพราะไม่ได้ทำบุญคือความดีอย่างใดอย่างหนึ่ง และก็ไม่ใช่ว่าเป็นคนมีบาป เพราะเขาไม่ได้ทำบาปกรรมอะไร นั่ง ๆ นอน ๆ อยู่เฉย ๆ

คนอย่างนี้ท่านว่าไม่ต่างอะไรกับท่อนไม้ ใช้ชีวิตให้หมดไปโดยไร้ประโยชน์ เป็นชีวิตว่างเปล่า

ชีวิตที่มีประโยชน์

ชีวิตที่มีประโยชน์ มีโอกาสที่จะทำความดีได้มาก ทางพระพุทธศาสนากล่าวไว้ถึง ๑๐ อย่าง เรียกว่า "บุญกิริยาวัตถุ" คือ

๑. การเสียสละสิ่งของของตน แบ่งปันให้แก่กันและกัน จะเป็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียง หรือญาติสนิทมิตรสหายก็ตาม หรือท่านผู้ยากไร้มาขอความช่วยเหลือ เห็นควรจะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกันได้ตามกำลังที่มีอยู่ (แต่ปัจจุบันนี้ มีคนประเภทมิจฉาชีพทุกรูปแบบที่มาเคาะประตูบ้าน ควรระวัง อันตรายมาก ๆ) ก็ได้ชื่อว่าทำบุญด้วยการให้ เพราะให้แล้วทำให้จิตใจแช่มชื่นผ่องใส

๒. การฝึกจิตให้สงบ ไม่ปล่อยให้ฟุ้งซ่านไปตามอารมณ์ต่าง ๆ คือ พยายามรักษาอารมณ์ของตนไม่ให้ฉุนเฉียว อันเป็นตัวกิเลสทำลายสุขภาพจิตให้เครียด

ปัจจุบันนี้มีสำนักฝึกอบรมจิตหลายแห่ง ตลอดทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่สอนการทำสมาธิ ซึ่งเราสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเองก็ได้

อยู่บ้านไม่มีงานอะไรทำ หามุมสงบนั่งสมาธิเพื่อเป็นการอบรมจิต ทำชีวิตให้มีสาระ ซึ่งคนทั่วไปมักจะมองข้ามจุดนี้ไป ถ้าปล่อยให้ชีวิตให้เพลิดเพลินไปกับสิ่งแวดล้อมพาไป เช่น ดูโทรทัศน์ทั้งวัน หรือกิน ดื่ม นั่งนอน หลงไปกับสิ่งอำนวยความสุขไปวัน ๆ ชีวิตก็เปล่าประโยชน์ แล้วเคยถามตัวเองดูบ้างไหมว่าอะไรคือสาระแห่งชีวิต ? สาระแห่งชีวิตอยู่ตรงไหน ?

๓. การมีเมตตาปราณีต่อกัน ไม่เบียดเบียนร่างกายของกันและกัน ตลอดทั้งไม่ทำลายประโยชน์ของบุคคลอื่น

การเบียดเบียนร่างกายของผู้อื่นสัตว์อื่น ทำให้ผู้อื่นสัตว์อื่นเดือดร้อน เมื่อว่าตามหลักของชาวพุทธแล้ว ท่านให้ยกตัวเองเป็นอุปมา คือเรารักสุขเกลียดทุกข์อย่างไร คนอื่นสัตว์อื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์เหมือนกับเราเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ไม่ควรเบียดเบียนต่อกันและกัน สิ่งใดที่ควรงดเว้นได้ ก็ควรงดเว้น ตั้งความปรารถนาดีต่อกันและกัน สร้างไมตรีจิตต่อกันดีกว่า ทั้งที่ไม่มีเวรมีภัยต่อกันและกันด้วย

ฝึกจิตให้มีเมตตาอยู่เสมอ หลับก็เป็นสุข จะไปที่ไหนก็มีแต่มิตรสหาย แม้กระทั่งแมวหมาก็ยังรู้ว่าใครมีเมตตา ใครโหดร้ายต่อมัน

๔. รักษามารยาทให้เรียบร้อย ไม่แข็งกระด้าง เคารพบุคคลที่ควรเคารพ

บุคคลที่มีมารยาทอ่อนน้อม อยู่ที่ไหนจะไปที่ใด ใคร ๆ ก็รัก ใครได้พบได้เห็นก็ชื่นชมยินดีอยากเข้าใกล้ เพราะเมื่อได้พบปะสนทนาด้วยแล้ว มีแต่ความเย็น

ตรงกันข้าม บุคคลที่แข็งกระด้างวางตัว พูดจาแบบมะนาวไม่มีน้ำ ใคร ๆ ก็ไม่อยากพบ

คนมีวาจาอ่อนหวาน พูดจาไพเราะ ฟังแล้วระรื่นหู ทุกคนอยากพบอยากเห็น เราก็ควรฝึกตัวเราให้เป็นคนพูดเพราะบ้าง

๕. ถ้าไม่นิ่งดูดาย เห็นคนอื่นมีธุระการงาน ก็หาทางช่วยเหลือตามความสามารถตามโอกาส

คนเราเกิดมาไม่มีอะไรติดตัวมาด้วยเลย มาแต่ตัวเปล่า เมื่อมีความรู้ความสามารถก็ควรทำตัวให้เป็นประโยชน์ ทั้งส่วนตัวและเป็นประโยชน์ทั้งส่วนบุคคล ตลอดทั้งส่วนรวมด้วยจึงจะชื่อว่า เกิดมาทั้งทีไม่เป็นคนไร้ประโยชน์

เราเกิดมาอยู่ในสังคม จะเป็นในสังคมในครอบครัว หรือสังคมภายนอกก็ตาม ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เห็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียง มีงานอะไรพอจะช่วยเหลือกันได้บ้าง โดยเฉพาะในด้านแรงกาย ก็ช่วยเหลือกัน

หรือจะเป็นงานส่วนรวมก็ยิ่งดี อย่างที่ท่านพูดกันว่า

อยู่ที่ไหน อย่าเสียดายแรง ช่วยเหลือกัน

ถ้าเป็นหมู่บ้าน หมู่บ้านก็เจริญ ถ้าเป็นวัด วัดก็เจริญ ถ้าย้อนไปในอดีตประมาณ ๖๐-๗๐ ปี ผู้เฒ่าผู้แก่ในยุคนั้นสมัยนั้นย่อมรู้ดี มีงานอะไรไหว้วานกันได้ช่วยกันได้

แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว ทุกอย่างเป็นธุรกิจหมด ใช้แรงงานนิดหน่อยต้องใช้เงินจึงจะสำเร็จ

เราเกิดมาไม่มีอะไรติดตัวมาต่างคนต่างมาหาเอาเองทั้งนั้น แม้ตายไปเราก็เอาอะไรไปไม่ได้ แม้เหรียญสตางค์ที่สัปเหร่อเขายัดใส่ปากให้ ก็ไม่สามารถเอาไปได้ ดังนั้นควรพยายามทำตัวให้เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านการงาน ความรู้ความสามารถ ชีวิตก็จะมีสาระ ไม่ตายเปล่า

๖. เมื่อทำความดีอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่หวงแหนผลของความดี ตั้งใจแผ่เมตตาให้คนอื่นสัตว์อื่นให้เขามีความสุขด้วย

ทุกคนเกิดมาต้องการความดี ต้องการเป็นคนดี แต่ไม่ค่อยจะทำความดี ดังนั้นผู้ที่ทำความดี สร้างแต่ความดีจึงมีน้อย

และบุคคลที่สร้างแต่ความดีดังกล่าวนี้ จะเป็นที่รักที่เคารพบูชาของคนทั่วไป ดังเช่นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙ ใคร ๆ ก็อยากเห็น ใคร ๆ ก็อยากเข้าเฝ้า และทุกคนที่ได้เห็นได้เข้าเฝ้า ถือว่าเป็นบุญอย่างยิ่ง เพราะพระองค์ได้สร้างความดีให้แก่พสกนิกร ได้รับความสุขตามโครงการพระราชดำริ ถึง ๑,๙๐๐ กว่าโครงการ

ดังนั้น เมื่อได้กระทำความดีแต่ละครั้ง ก็ควรแผ่ความดีให้สรรพสัตว์ทุกคน ให้เขาได้มีส่วนร่วมแห่งความดีมีความสุข

สมัยโบราณ รุ่นคุณปู่คุณย่า เมื่อไปทำบุญที่ไหน จะเป็นกฐินหรือผ้าป่า ฟังเทศน์ฟังธรรมที่ไหนมา เมื่อกลับมาถึงบ้านก็บอกให้ลูกหลานได้อนุโมทนาบุญกับท่านด้วย แต่ปัจจุบันนี้ลักษณะการให้อนุโมทนาดังกล่าวนี้ ได้เลือนหายไปหมดแล้ว

๗. เมื่อได้รู้ได้เห็นคนอื่นทำความดี ก็ไม่เป็นคนอิจฉาตาร้อน ตั้งจิตอนุโมทนา ส่งเสริมความดีของคนอื่นด้วย

คนเราเกิดมาไม่เหมือนกัน มีความรู้ความสามารถ มีนิสัยอุปนิสัยแตกต่างกัน เขาชอบแต่เราไม่ชอบ เขาทำได้ แต่เราทำไม่ได้ ดังนั้น การตั้งจิตอนุโมทนาในความดีของคนอื่น เพียงแต่ปรับความรู้สึกอนุโมทนาในความดีของคนอื่น ก็เท่ากับได้ยกระดับจิตให้สูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง เราก็ได้บุญด้วย

๘. เป็นคนสนใจในการอ่านการฟัง

การอ่านและการฟัง เป็นที่มาแห่งความรู้ คนที่อ่านหนังสือมาก ๆ ย่อมจะได้เปรียบกว่าคนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะการอ่านหนังสือ ย่อมได้รับความรู้เป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์

คนเราเกิดมามีปัญญาเหมือนกัน แต่เป็นปัญญาตามธรรมชาติ คนที่มีความรู้ความสามารถก็เพราะมีการศึกษาดี มีบุญบารมีที่ได้สร้างสมอบรมมาแต่ชาติปางก่อน ดังนั้น เมื่อเรามีความรู้ความสามารถ ก็เท่ากับเราได้สร้างสมอบรมปัญญาบารมี ยิ่งได้

ศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา นั่งสมาธิเจริญภาวนา ก็นับว่าเป็นบุญกุศลแก่ตัวเองอย่างยิ่ง

๙. เมื่อมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใด ก็ไม่ตระหนี่ความรู้ เมื่อมีโอกาสก็ช่วยชี้แนะ แจกจ่ายความรู้แก่คนอื่นด้วยความหวังดี ชื่อว่าได้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ตัวเองก็ได้บุญด้วย คือได้บุญด้วยการแนะนำให้เขาได้มีความรู้ความเข้าใจในทางที่ถูกต้อง

๑๐. พยายามปรับปรุงความคิดเห็นของตัวเองให้ตรงต่อเหตุผล เชื่อผลแห่งความดี ความชั่ว ไม่หลงไปกับสิ่งไร้สาระ เพราะปัจจุบันนี้มีแต่สิ่งมอมเมาให้คนหลงมากมาย จะทำอะไรก็ต้องใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง มีเหตุมีผลจึงจะชื่อว่าเป็นคนมีหลัก

การทำความเห็นให้ตรง มีเหตุมีผล มีหลัก ไม่โอนเอนไปตามเขาว่า ชื่อว่าบำเพ็ญตน สร้างตนเป็นคนมีเหตุผล ไม่หลงงมงาย เป็นการสร้างความดีอย่างหนึ่งให้กับตน

ตามหลักการความดีที่เรียกว่าทำบุญทั้ง ๑๐ ประการดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า

การทำบุญนั้นไม่เลือกการสถานที่ แม้ไม่มีเงินทองก็สามารถทำบุญได้

ประการสำคัญขึ้นอยู่กับผู้จะทำบุญ ถ้ารู้จักบุญแล้ว มีโอกาสทำบุญได้ทุกเวลา ทุกลมหายใจ ถ้าไม่รู้จักบุญ แม้จะนั่งติด ๆ อยู่กับพระก็ไม่ได้บุญ บางทีกลับจะได้บาปเสียด้วยซ้ำไป ✧

ผู้ที่พบหนังสือแล้วไม่อ่านเป็นบุคคลน่าสงสารที่สุด

รายนามผู้บริจาคช่วยค่าพิมพ์มงคลสาร

อาทรการพิมพ์	๑,๐๐๐	บาท
พระครูภัทรกิตติคุณ	๕๐๐	บาท
คุณอุทัย ไตรทาน	๕๐๐	บาท
คุณลำเพา ไชยพรหมมา	๑๕๐	บาท
คุณธารารัตน ดำรงวิริยะสิทธิ์	๕๐	บาท

เคราะห์ดีเคราะห์ร้าย

ระเบียบ สุนทรลิขิต

ในพระพุทธศาสนาไม่มีเคราะห์

คำว่า "เคราะห์ดีเคราะห์ร้าย" รู้สึกว่ายังยึดถือกันอยู่ในความรู้สึกของคนเป็นจำนวนมาก แต่ความเข้าใจว่า

เคราะห์คืออะไร ?

เคราะห์มาจากไหน ?

คงยังไม่รู้จักกันดีนัก จึงยังเป็นเรื่องคลุมเครือถกเถียงกัน

ในพระพุทธศาสนาไม่มีเคราะห์ แต่ความเชื่อของคนเป็นส่วนมากก็เชื่อหนักไปในทางเรื่องเคราะห์เสียมากกว่า และยิ่งไปกว่านั้น เชื่องมงายไปจนกระทั่งโชคลางเคล็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ จิปาถะ จึงใคร่ขอปรับความเข้าใจไว้ในที่นี้ เพื่อความเข้าใจอันดีตามหลักพระพุทธศาสนา

คำว่า

เคราะห์ดี ก็ได้แก่ผลแห่งกุศลกรรม

เคราะห์ร้าย ก็ได้แก่ผลของอกุศลกรรม

ที่เราเคยทำเหตุคือ กุศลหรืออกุศลไว้ตั้งแต่อดีตชาติก่อน ๆ หรือทำไว้เมื่อหลายปีหลายเดือนหลายวันมาแล้ว

การให้ผลของกุศลกรรม หรือผลของอกุศลกรรม บางอย่างไม่แน่นอนเสมอไป ว่าจะต้องให้เมื่อนั้นเมื่อนี่ บางทีก็ให้ผลเร็ว บางทีก็ไม่ให้ผลเลย แล้วแต่ประเภทของกรรมและโอกาส

ทุกอย่างขึ้นอยู่กับการกระทำ

คำว่า "โอกาสที่กรรมจะให้ผล"

โอกาสมาจากไหน ?

ใครเป็นผู้ให้โอกาส ?

โอกาสมาจากบุคคลผู้กระทำกรรมนั้นเอง ที่จะเป็นผู้เปิดโอกาสให้กรรมนั้นส่งผลให้ หรือเป็นผู้ปิดโอกาสที่จะไม่ให้กรรมส่งผลมาก็ได้ แล้วแต่ความฉลาดหรือความโง่ของผู้นั้น เช่น ในอดีตเคยสร้างอกุศลกรรมไว้ แต่ปัจจุบันนี้อกุศลกรรมนั้นไม่สามารถจะส่งผลให้ เพราะเขาพูดนั้นกำลังอยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่ แม้จะให้ได้บ้างก็ไม่เต็มที่ เพราะกุศลคือความดีที่ผู้นั้นกำลังเจริญอยู่ คอยปัดเป่าผ่อนผันให้หนักเป็นเบา

แต่ถ้าเขาผู้นั้นเมื่อก่อนเคยทำอกุศลกรรมไว้ และปัจจุบันนี้ก็ยังทำอกุศลกรรมอยู่ ได้ชื่อว่าผู้นั้นเปิดโอกาสให้อกุศลกรรมส่งผลได้เต็มที่ เพราะอกุศลกรรมทั้งเก่าและใหม่ได้รวมกำลังกัน โดยไม่มีอะไรมาขัดขวางกีดกัน ทำให้ได้ผลเป็นทุกข์เดือดร้อน บางทีก็ถึงตายหรือล่มจมได้

ถ้าในอดีตสร้างกุศลกรรมไว้ ปัจจุบันสร้างกุศลกรรมอีก กุศลกรรมเก่ากับกุศลกรรมใหม่ก็รวมกำลังกันโดยพร้อมเพรียงให้ผลเป็นสุข ร่ำรวยทั้งยศและทรัพย์สมบัติ

ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด

ถ้าในอดีตสร้างกุศลไว้มาก แต่ปัจจุบันทำอกุศลกรรม หากแต่ว่าเขายังอยู่ในฐานะ มีอำนาจตำแหน่งหน้าที่ จึงยังดำรงอยู่กับความมั่งมีความมีอำนาจได้ จนกว่าจะถึงเวลาที่ผลของอกุศลกรรมให้ผล ผู้นั้นจึงจะตกต่ำภายหลัง ถ้าเราดูเผินๆก็คล้ายกับว่าทำดีไม่ได้รับผลดี ทำชั่วไม่ได้รับผลชั่ว ซึ่งเป็นเรื่องไม่ตรงกับเหตุผล ด้วยยังไม่แน่ใจในผลของความดีความชั่ว

ถึงอย่างไรก็ตาม ทำดีก็ย่อมได้ดี ทำชั่วก็ย่อมได้ชั่วอยู่นั่นเอง เช่นข้าราชการที่ขยัน มีความสามารถและทำงานเก่ง มีความประพฤติดีไม่มีข้อเสียหาย ส่วนมากได้ดีมีความสุขทั้งนั้น ไม่เห็นมีใครถูกไล่ออก

ฉะนั้น การสะเดาะเคราะห์ที่ดีที่สุด และได้ผลมากกว่าทำอย่างอื่นก็คือ ทำความดีทุกชนิด รักษากาย วาจา ใจ ให้สุจริต โดยสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการไม่ประมาท ความไม่ประมาทเป็นพุทธโอวาทที่ทรงสอนให้เจริญมาก ๆ ถ้าเราทำตามไว้ก็ได้เปรียบ เพราะเราไม่อาจรู้ได้ว่ากรรมเก่าจะส่งผลให้เมื่อใด ซึ่งสามารถหักเหวิถีชีวิตให้เป็นไปทั้งในด้านดีและไม่ดี ซึ่งทุกคนสามารถหลับตามองย้อนหลังวิถีชีวิตที่ผ่านมาได้ดีทุกคน บางครั้งมันไม่น่าจะเป็นมันก็เป็น ดังนี้เป็นต้น

ศึกษาให้เข้าใจถึงเหตุ

การศึกษาให้เข้าใจถึงเหตุที่จะเกิดทุกข์และเหตุที่จะนำมาซึ่งความสุข ล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างกุศลให้เกิดปัญญา จะได้นำเอาความรู้นั้นมาปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

ถ้าผู้ใดปฏิบัติตามก็นับว่า ผู้นั้นได้ทำการสะเดาะเคราะห์ให้กับตัวเองอยู่ทุกวันทุกเวลา ซึ่งได้ผลแน่นอนดีกว่าที่จะต้องไปหาคนอื่นมาทำการสะเดาะเคราะห์ให้

ความเป็นอยู่ของคนทั่วไปขึ้นอยู่กับการทำดีทำชั่วของตนเอง หาใช่มีพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยบันดาลให้ โดยที่เราไม่ต้องทำอะไร

คนที่ไม่ช่วยตัวเอง คนที่ทำแต่ความชั่ว แล้วไม่ยอมรับว่าตัวเองทำความชั่ว ความเสียหาย เมื่อถึงคราวความชั่วให้ผล ก็ตีโพยตีพายโทษคนโน้นโทษคนนี้ แม้ใครว่าที่ไหนศักดิ์สิทธิ์ก็ไปบนบานศาลกล่าว อ้อนวอนทั้งผีทั้งเจ้าให้ช่วย ใครว่าอย่างไรก็เชื่ออย่างนั้น เช่น ปล่อยนก ปล่อยปลา ปล่อยเต่า ทำพิธีสะเดาะเคราะห์เสียเงินเสียทองมากมาย ซึ่งความจริงแล้วมันผิดมาตั้งแต่ต้น

ฉะนั้น หลักพระพุทธศาสนาจึงเป็นวิทยาศาสตร์ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเกิดมาแต่เหตุ ถ้าเหตุดี ผลก็ดี ถ้าเหตุไม่ดี ผลก็เสีย ถ้าต้องการชีวิตที่ดีมีความสุข ก็ต้องประกอบแต่ความดี ไม่ประมาท เหตุดังนั้น การสะเดาะเคราะห์จึงไม่มีในหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา ✧

ชีวิตคือปริศนา

ไทยน้อย ไทโยธิน

จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว

นาม - รูปที่ประชุมกันเป็นสิ่งมีชีวิต โดยสภาวธรรมแล้วแบ่งแยกจากกัน คือ

นามส่วนหนึ่ง
รูปส่วนหนึ่ง

นาม คือส่วนของพลังงาน
รูป คือส่วนของสสาร

นาม คือส่วนของพลังงานทั่วไป และพลังงานชีวิต
รูป คือส่วนของสสาร ดิน น้ำ ลม ที่ประกอบกันเป็นร่างกาย

พลังงานชีวิต หรือวิญญาณ เป็นส่วนที่ทรงอิทธิพลสูงสุดเหนือร่างกายและพลังงานอื่น ๆ

พลังงานชีวิต หรือวิญญาณ คือส่วนที่เข้าครอบครองสังขารของร่างกาย จึงแยกเป็นส่วนหนึ่งจากร่างกาย มีจิตเป็นศูนย์รับรู้อารมณ์ เป็นศูนย์บัญชาการทั้งมวล ร่างกายจึงขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของจิต จิตจึงเปรียบเสมือนนาย กายจึงเปรียบเสมือนบ่าว ตามที่กล่าวกันอยู่ติดปากเสมอ ๆ นั่นเอง

ร่างกายเปรียบได้กับเครื่องจักรกล จิตเป็นผู้ใช้เครื่องจักรกลนั้นให้เกิดประโยชน์แก่จิต

ร่างกายมนุษย์ เป็นเครื่องจักรกลชั้นดีเยี่ยม มีสมองกลสำหรับการนึกคิด เก็บข้อมูลความจำได้ มีอวัยวะแสดงอาการได้ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ประจักษ์กันอยู่

โดยธรรมชาติแห่งจิตที่คุ้นเคยกับการเป็นนายสังขารอยู่ตลอดเวลา จิตจึงชอบใช้ร่างกายทำกิจการต่าง ๆ ตั้งแต่การช่วยคิด ช่วยจำ แสดงอาการไปตามความประสงค์ของจิต

จิตไม่ชอบคิดเองจำเอง ใช้สมองกลของร่างกายช่วยคิดให้ จำให้ สั่งการให้อย่างเบ็ดเสร็จ เทียบให้เข้าใจอย่างง่าย ๆ เช่นเดียวกับพวกเรา ที่สามารถคิดเลขบวกเลขได้ แต่กลับไม่คิดเอง ใช้เครื่องคิดเลขที่ประดิษฐ์ซึ่งช่วยคิดแทน ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สมองกล เก็บบันทึกข้อมูลความจำให้ ใช้เครื่องจักรกลหุ่นยนต์ทำกิจการแทนต่าง ๆ ฉันใดก็ฉันนั้น

สติเป็นอาการของจิต ในการยับยั้งความคิด

โดยสภาวธรรมแห่งจิตแล้ว มีความนึกคิด มีความจำ และแสดงอาการต่าง ๆ ได้ด้วยตัวของมันเอง สมกับที่มันเป็นพลังงานที่มีชีวิต

แต่เนื่องจากความเคยชินต่อการใช้เครื่องจักรกลของมัน คือร่างกายเสียจนเคยตัว จิตจึงไม่ชอบทำการใดด้วยตัวเอง สมองของมนุษย์จึงกลายเป็นศูนย์แห่งความนึกคิด ความจำ ศูนย์บัญชาการแห่งที่ ๒ รองจากจิต สมองกลของมนุษย์จึงคิดเอง จำเอง สั่งการได้เอง ตามคำสั่งอันจำเจคุ้นเคยกับจิต จนกลายเป็นปฏิกิริยาตอบสนองจิตได้โดยอัตโนมัติ เกิดปฏิกิริยาลูกโซ่ เป็นเหตุผลส่วนหนึ่งในการนำพากิเลสไปครอบงำจิต ส่งผลปฏิกิริยาสนองกลับ ให้การคิด การจดจำ การสั่งงานของสมอง เฉไฉไปตามอิทธิพลของกิเลส เมื่อจิตรู้สึกตัวในครั้งใด ว่าเครื่องจักรกลของตนทำอาการต่าง ๆในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

การรู้สึกตัวของจิต คือการยั้งคิดได้ของจิต เรียกว่า "เกิดสติ" สติจึงเป็นอาการของจิตในการยับยั้งความคิด ความจำ การสั่งงานของสมอง และการแสดงอาการต่าง ๆ ของร่างกาย สติจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นตัวยับยั้งพฤติกรรมอันไม่ดีงามต่าง ๆ

การเกิดสติครั้งใด นั่นย่อมหมายถึงจิตเริ่มรู้สึกนึกคิดพิจารณาด้วยตัวของมันเองแล้ว ว่าสิ่งใดควรไม่ควร การฝึกจิตให้มีสติอยู่เสมอ จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เป็นจุดเริ่มต้นแห่งความคิดความจำได้เองของจิต

การฝึกจิตให้คิดได้เอง จำได้เอง เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการฝึกจิต ตามแนวทางพุทธศาสตร์

สภาวะจิตนั้น คุ้นเคยอยู่กับธรรมชาติมานานนับกัปกัลป์ ย่อมรู้จักลึกซึ้งในสภาวะธรรมที่เป็นจริงได้ดีกว่าของสมองมนุษย์ ที่เพิ่งเกิดมาพร้อมกับสังขาร ที่เปรียบได้กับเครื่องจักรกลของจิต เมื่อจิตนึกคิดได้เองเมื่อใด ปัญญาทางธรรมชาติย่อมเกิดเมื่อนั้น

ความรู้ที่ได้จากปัญญาของจิต จึงถูกต้องตรงตามธรรมชาติที่เป็นจริง จึงเรียกว่ารู้ในสัจธรรม

การฝึกจิตให้มีสติตลอดเวลา และการฝึกจิตที่คิดได้เอง จำได้เอง จึงเป็นหลักการพื้นฐานของการฝึกจิต หรือเรียกว่าฝึกสมาธิ แบ่งได้เป็นสองภาคปฏิบัติ คือ

ภาคแรก ต้องฝึกจิตให้มีสติอยู่ตลอดเวลาก่อน คือการฝึกจิตใน**สายสมถกรรมฐาน** ให้จิตอยู่ในอารมณ์เดียว โดยมีสติกำกับตลอดเวลาแห่งการเพ่งจิต ตามอุบายต่าง ๆ

เมื่อจิตมีสติจนเกิดสมาธิแล้ว จึงเริ่มฝึกในภาคสอง เป็นการฝึกจิตใน**สายวิปัสสนากัมมัฏฐาน** เพื่อฝึกจิตให้คิดได้เอง

ตามแนวทางพุทธศาสนา ให้ฝึกจิตคิดได้เอง รู้ได้เองในไตรลักษณ์ เมื่อคิดเองรู้ได้เองด้วยปัญญาในไตรลักษณ์ จิตก็จะถอนความยึดมั่นถือมั่นในสังขาร ได้มรรคผลในการยกสถานะจิตสู่โลกุตตรจิตได้ในที่สุด

การฝึกจิตโดยหลักการแห่งสภาวะธรรมตามที่กล่าว จะต้องกระทำตามขั้นตอน คือฝึกจิตให้มีสติก่อน เมื่อมีสติดำรงอยู่ได้ตลอดเวลา ก็จะเกิดสมาธิในการนึกคิดได้ด้วยจิตของมันเอง แล้วจึงเริ่มฝึกจิตให้คิดได้เองต่อไป

จิตจะคิดได้เองยาวนานเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับสมาธิที่กำกับด้วยสติดำรงอยู่ได้เนิ่นนานเพียงนั้นนั่นเอง มนุษย์ที่ชาญฉลาด จึงสมควรฝึกจิตให้มีสติยับยั้งความคิดก่อนแสดงอาการทางกาย วาจา เพื่อป้องกันความผิดพลาด อันอาจเกิดได้จากพฤติกรรมเหล่านั้น อันเป็นเหตุแห่งการก่อทุกข์ให้แก่ตนเอง เบียดเบียนผู้อื่น จึงจะสมกับฐานะที่ได้ประกาศตนเป็นพุทธมามกะ ✧

ธรรมะในศาสนา เหมือนแสงสว่าง

พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ)

เสื่อมหรือจะเจริญอยู่ที่คน

พระพุทธศาสนานั้น แกนหลักจริง ๆ คือศาสนธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ความจริงเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ไม่มีการเสื่อม ที่จริงก็อาจไม่มีทางเจริญด้วยซ้ำไป คือเป็นไปอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น

การจะเสื่อมหรือจะเจริญก็อยู่ที่คน ถ้าคนไม่สามารถปรับตัวเองให้เขาสู่มาตรฐานทางศาสนา คนเหล่านั้นก็เสื่อมจากศาสนา แต่คนใดสามารถพัฒนาตนเอง ให้สัมผัสผลในทางศาสนาได้ คนเหล่านั้นก็ชื่อว่าเป็นผู้เจริญในศาสนา จะมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

เพราะฉะนั้น ตรงนี้ไม่ใช่ชี้ว่าศาสนาเสื่อม แต่ชี้ว่าคนเสื่อมจากศาสนา ถอยห่างจากศาสนา ปัญหาที่ไม่ควรจะเกิดก็เกิดขึ้น อย่างที่ท่านกล่าวเตือนไว้ในเรื่องพระอภัยมณีว่า

ประการหนึ่งซึ่งขาดพระศาสนา
ทั่วโลกาเกิดทุกข์ถึงยุคเข็ญ
ครั้นจะกลับดับร้อนผ่อนให้เย็น
ก็ต้องเป็นไมตรีปรานีกัน
จะฟังคำอำศีลอนสินชาติ
ไม่แคล้วคลาดจะได้ผ่านวิมานสวรรค์ ฯ

นี้เป็นหลักความจริง ในยุคใดที่เราปล่อยปละละเลยการศึกษา การปฏิบัติธรรม ปัญหาด้านต่าง ๆ จะตามมา ถ้ายุคใดที่ถือว่าเป็นยุคทองทางศาสนา ปัญหาต่าง ๆ ที่เห็นอยู่ในขณะนี้ก็จะลดลงไป

ธรรมะในศาสนาเหมือนกับแสงสว่าง เหมือนกับความเย็น เมื่อเกิดขึ้นความมืดต้องลด ความร้อนต้องลด แต่ถ้าปริมาณแสงสว่างมีไม่มากพอ หรือความเย็นมีไม่มากพอ ความมืดความร้อนก็จะลดลงได้เพียงจุดเล็ก ๆ เท่านั้นเอง

ศาสนาพุทธไม่มีการจัดองค์กร

ศาสนาทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกเวลานี้ กล่าวได้ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาเดียวที่ไม่มีการจัดองค์กรไม่ไล่ล่าศาสนิก การเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็ทำในลักษณะฝนตกคนจะศรัทธาเลื่อมใสก็อยู่ที่เขาสมัครใจที่จะศรัทธาเลื่อมใส ไม่มีกฎเกณฑ์กติกาบังคับแต่ประการใด

ชาวโลกที่กลายเป็นชาวพุทธนั้น ก็เป็นเงื่อนไขของสังคม เป็นเงื่อนไขของครอบครัว ศรัทธาการศึกษาเป็นต้น ไม่ใช่เป็นประกาศิตจากองค์กรทางศาสนา ศาสนาไม่เข้าไปจุ้นจ้านวุ่นวายในวิถีชีวิตของคนที่ประกาศตนว่าเป็นพุทธแล้ว จะเปลี่ยนศาสนาก็ได้ ก็ไม่ว่ากัน หรือว่าเกิดเปลี่ยนแล้วไม่พอใจ จะย้อนกลับมาอีกก็ได้ไม่ว่ากัน

เพราะฉะนั้น แนวใจกว้างอย่างนี้ ในแง่ของความเป็นศาสนาก็ดีแล้ว แต่ในแง่ของการจัดองค์กรเพื่อให้เกิดความมั่นคง ค่อนข้างจะมีปัญหา เพราะว่ามีจุดเปราะบางที่คนไม่หวังดีสามารถใช้เป็นช่องทางในการทำลายล้างพระพุทธศาสนาได้

บทบาทของพระรัตนตรัย

บทบาทของพระรัตนตรัยที่เกี่ยวกับสังคมนั้น เป็นความเคลื่อนไหวของพระพุทธเจ้ากับพระสงฆ์เป็นหลัก เพราะว่าพระธรรม เป็นนามธรรม ซึ่งจะมีบทบาทต่อสังคมได้ก็ต่อเมื่อบุคคลภายในสังคม ได้น้อมนำธรรมะไปประพฤติปฏิบัติ ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ ซึ่งเมื่อกล่าวโดยสรุปก็คือ

สิ่งใดที่ทรงสอนให้งดเว้น บุคคลภายในสังคมได้งดเว้นไปตามนั้น

สิ่งใดที่ทรงสอนให้ลงมือประพฤติปฏิบัติ บุคคลภายในสังคมได้ลงมือประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น

เมื่อทำได้เช่นนั้น ประโยชน์เกื้อกูลและความสุขก็จะเกิดขึ้นแก่สังคมอันเป็นส่วนรวมโดยไม่ต้องสงสัย

หน้าที่หลักของพระสงฆ์

สำหรับพระสงฆ์นั้น เป็นสถาบันบุคคลที่ออกมาจากสังคมนั่นเอง แต่มาทำหน้าที่หลักของตน ๓ ประการคือ

๑. ศึกษาเรียนรู้คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ให้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยถ่องแท้ ตามความเป็นจริง ที่ทรงแสดงไว้อย่างไร ก็เข้าใจอย่างนั้น

๒. น้อมนำธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานะของตน เต็มตามความสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติได้

๓. นำธรรมะที่ผ่านการศึกษาและผ่านการประพฤติปฏิบัติของตน ไปชี้แจงแนะนำสั่งสอนประชาชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ

สำหรับพระสงฆ์ เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการปฏิบัติธรรม สิ่งที่ท่านช่วยโลกได้ก็คือ ให้การศึกษาและให้หลักในการปฏิบัติตามธรรมะ ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงว่า

จงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด

ให้สมบูรณ์ด้วยอัตถะ คือเนื้อหาที่จะเป็นสื่อให้เกิดความเข้าใจ และมีผลในทางประพฤติปฏิบัติ

ให้สมบูรณ์ด้วยพยัญชนะ คือตัวอักษรที่จะใช้ให้เหมาะสมแก่ฐานะของผู้ฟัง ที่เขาฟังแล้วเกิดศรัทธา ความเชื่อความเลื่อมใส น้อมนำไปประพฤติปฏิบัติ

ดังนั้น งานของพระสงฆ์ก็คืองานที่กระทำต่อสังคม พระพุทธเจ้าจึงทรงวางหลักไว้ดังนี้คือ

๑ ห้ามปรามไม่ให้เขากระทำความชั่ว

เช่น ให้งดเว้นอบายมุขต่าง ๆ ให้งดเว้นจากการเบียดเบียนชีวิตสัตว์ เบียดเบียนทรัพย์สินของบุคคลอื่น ไม่ละเมิดในคู่ครองของบุคคลอื่น งดเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเหลวไหล งดเว้นจากการดื่มสุราเมรัยสิ่งเสพติดต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทในชีวิตของบุคคล

พึงสังเกตว่า

ถ้าบุคคลภายในสังคมได้ตั้งใจงดเว้น ไม่ละเมิดศีล ๕ ประการได้เท่านั้น ปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน อกสั่นขวัญแขวนให้เกิดขึ้นภายในสังคม ก็จะสงบระงับไปเป็นอันมาก

ทั้งนี้เป็นเพราะอะไร ?

เพราะว่าสิ่งที่เราเรียกว่า อาชญากรรม ซึ่งเกิดขึ้นในบ้านเมือง คุกคามชีวิต ร่างกายทรัพย์สิน ผลประโยชน์ของบุคคลภายในสังคม ไม่ว่ายุคใดสมัยใดก็ตาม ล้วนเป็นอาชญากรรมทางเพศ อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลุกปั่นยุยงส่งเสริมให้เกิดการแตกแยก หลอกลวง ต้มตุ๋นกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจากผิดศีล ๕ ทั้งนั้น

เพราะฉันนั้น ถ้าหากบุคคลได้งดเว้นไม่กระทำในสิ่งที่ผิดศีล ความสงบภายในสังคมก็บังเกิดขึ้นได้

๒ สั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติดี

เช่น สั่งสอนให้มีเมตตา ความรักใคร่ ปรารถนาดีต่อกัน มีการเลี้ยงชีพในทางที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดอารีตประเพณี ชายที่เป็นสามีก็ยินดีเฉพาะภรรยาของตน หญิงที่เป็นภรรยาก็ให้ความจงรักภักดีต่อสามีของตน เมื่อจะต้องพูดจาเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ก็พูดเฉพาะที่เป็นคำสัตย์คำจริง คำเสริมสร้างสามัคคี คำไพเราะอ่อนหวาน คำที่เป็นประโยชน์ เป็นผู้มีสติในการทำ การพูด การคิด โดยไม่ทำ พูด คิด ในสิ่งที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง และสร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นเป็นต้น

๓ สงเคราะห์ชาวบ้านด้วยน้ำใจอันงดงาม

การทำงานของพระสงฆ์ต่อชาวบ้านนั้น จะต้องทำด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ และทำในฐานะของผู้ให้ โดยมุ่งว่าจะให้อะไร จะให้แก่ใคร จะให้อย่างไร และเมื่อเขารับไปแล้ว เขาจะได้รับประโยชน์จากสิ่งที่เราให้อย่างไรบ้าง

การสงเคราะห์ในแนวนี้ จึงทำได้ทั้งส่วนของวัสดุสิ่งของ และสงเคราะห์โดยธรรม คือให้ความรู้ข้อคิดคติเตือนใจ ชี้แจงแนะนำสั่งสอนอบรมไปตามสมควร

ให้ชาวบ้านได้ยินได้ฟัง ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ที่เขายังไม่เคยได้ฟัง อธิบายสิ่งที่เขาได้ยินได้ฟังมาแล้วแต่ยังเข้าใจไม่ชัดเจน ยังมีความเคลือบแคลงสงสัยอยู่ ก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน

๔ บอกทางสวรรค์ให้

คือบอกทางแห่งความสุขความเจริญ ซึ่งเป็นการทำงานตามหลักที่สวดสรรเสริญ คุณของพระพุทธเจ้าที่ว่า

ชี้ทางบรรเทาทุกข์ ชี้สุขเกษมศานต์
ชี้ทางพระนฤพาน อันพ้นโศกวิโยคภัย

อะไรเป็นเป้าหมายในการทำงาน

เพื่อกำจัดน้ำใจหยาบ สันดานบาปแห่งชายหญิง
สัตว์โลกได้พึ่งพิง มลบาปบำเพ็ญบุญ

๕ สังคมไม่ยอมรับก็ไม่มีประโยชน์

งานเหล่านี้สถาบันสงฆ์ได้กระทำต่อสังคมตลอดกาลอันยาวนาน และบทบาทการกระทำเหล่านั้น เป็นเรื่องการเสนอ ถ้าหากบุคคลภายในสังคมไม่มีการสนองตอบผลประโยชน์ที่พึงประสงค์ก็เกิดขึ้นไม่ได้

เพราะการเผยแผ่ธรรมะในพระพุทธศาสนา จะโดยพระพุทธเจ้าเอง หรือโดยพระสงฆ์ หรือโดยพุทธบริษัทคนใดคนหนึ่งก็ตาม จะมีลักษณะเหมือนฝนที่ตกลงมาจากฟากฟ้า

หน้าที่ของฝนนั้นก็ได้ตกมาแล้ว แต่การที่ฝนตกมานั้นไม่จำเป็นว่าคนจะได้รับน้ำฝนเสมอไป แม้เขาจะมีตุ่มน้ำสำหรับรองรับฝนอยู่ก็ตาม คนใดที่มีตุ่มแต่คว่ำเอาไว้ มีตุ่มหงายแต่ปิดฝาไว้ หรือตุ่มเปิดฝาไว้แต่เป็นตุ่มทะลุ ก็ไม่อาจที่จะเก็บกักน้ำฝนเอาไว้ได้

คนที่ได้ยินได้ฟังการเผยแผ่ชี้แจงแสดงธรรมในทางพระพุทธศาสนา จะโดยวิธีใดและโดยใครก็ตาม ถ้าหากว่าเขาเป็นคนใจบอด หรือเหมือนกับตุ่มที่คว่ำไว้ หูหนวกเหมือนกับตุ่มที่ปิดฝาไว้ หรือไม่ยอมรับนับถือธรรมะในพระพุทธศาสนา เหมือนตุ่มที่เปิดฝาแต่ทะลุ เขาก็จะไม่ได้รับผลประโยชน์จากธรรมะในพระพุทธศาสนา

แต่บุคคลใดก็ตาม ที่มีตุ่มซึ่งไม่ทะลุ เปิดฝารอรับน้ำฝนไว้ บุคคลผู้นั้นได้ชื่อว่ามีศรัทธา มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา สามารถสร้างความพอใจในกุศลธรรม เพียรพยายามประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นกุศล จิตใจมุ่งมั่นในการกระทำความดีอย่างต่อเนื่องกันไป พยายามใช้ปัญญาตรวจสอบพินิจพิจารณาถึงสิ่งที่ตนทำ และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำอยู่สม่ำเสมอ เขาก็จะได้รับประโยชน์จากธรรมะในพระพุทธศาสนา

ดังนั้น บทบาทของพระรัตนตรัยที่มีต่อโลก ต่อสังคม ตลอดถึงต่อการเมืองนั้น เป็นบทบาทดั้งเดิมที่ได้พิสูจน์ตนเองมาแล้วโดยลำดับ

บนโฉมหน้าประวัติศาสตร์ พระพุทธศาสนาซึ่งสามารถสร้างสันติสุขให้บังเกิดขึ้น เป็นครั้งเป็นคราวในส่วนต่าง ๆ ของโลก เช่น ในยุคสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นต้น สำหรับประเทศไทยเราเอง ในสมัยสุโขทัยที่ได้ชื่อว่า เป็นดินแดนที่อุทัยขึ้นแห่งความสุขของคนในยุคสมัยนั้น ก็เกิดขึ้นมาจากอิทธิพลของพระรัตนตรัยเป็นประการสำคัญ

และผลคือความสุขเหล่านั้น พุทธศาสนิกชนชาวไทยในยุคสมัยต่าง ๆ ก็ได้สัมผัสเป็นส่วนรวมบ้าง ในวงแคบ ๆ บ้าง และในวงกว้างบ้าง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

แม้ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชปณิธานที่จะปฏิบัติราชภารกิจของพระองค์ ต่อสถาบันหลักของบ้านเมือง ตามพระราชปณิธานที่ว่า

ตั้งใจจะอุปถัมภก

ยอยกพระพุทธศาสนา

จะป้องกันขอบขัณฑสีมา

รักษาประชาชนและมนตรี

ก็แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรือง ความเจริญ ความสุขที่ประชาชนในยุคสมัยนั้นได้สัมผัส

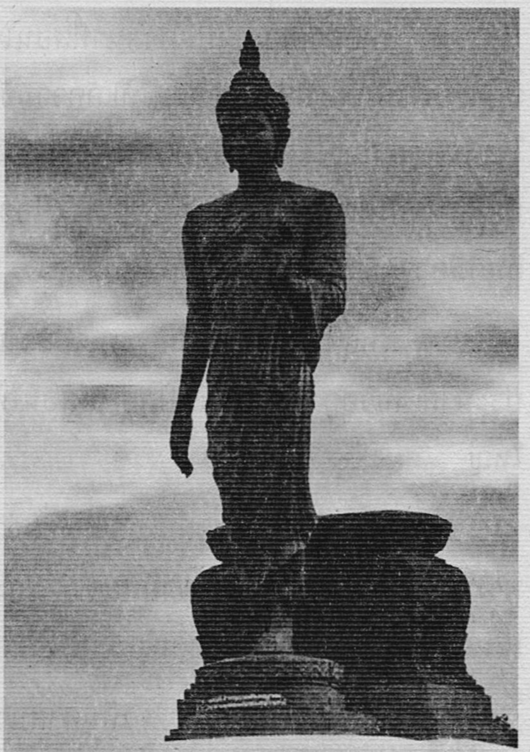
เพราะฉะนั้น อานุภาพแห่งพระรัตนตรัยซึ่งเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่โลกนั้น จะสำแดงอานุภาพได้ตลอดไป ตราบใดที่บุคคลยังมีศรัทธา มีความเลื่อมใส ตั้งใจศึกษาและประพฤติปฏิบัติ ธรรมะคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา การได้รับการรักษาคุ้มครองจากพระธรรม ก็จะมีอยู่ตราบนั้น

เพราะว่า พระธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้ว ย่อมจะนำความสุขมาให้ทุกกาลทุกสมัย ไม่ว่าจะประพฤติโดยใครที่ไหน ในระดับใดก็ตาม ผลก็จะต้องเกิดขึ้นตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติของเขาเสมอไป ✧

ทัศนะแห่ง พระพุทธศาสนา

สุชีพ ปุญญานุภาพ

พระพุทธศาสนา มิได้มีรากฐานอยู่บนฤทธิ์เดชปาฏิหาริย์ หากอยู่ที่เหตุผล และคุณงามความดีที่พิจารณาเห็นได้จริง

พระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่างแห่งลัทธิประชาธิปไตยที่เก่าแก่ที่สุดของโลก มีหลักการและวิธีการทันสมัยอยู่จนทุกวันนี้

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแรกที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยสอนให้เลิกระบบทาส ไม่เอามนุษย์มาเป็นสินค้าซื้อขาย ห้ามไม่ให้พระภิกษุมีทาสไว้ใช้ กับทั้งสอนให้เลิกทาสภายใน หรือไม่เป็นทาสของความโลภโกรธ หลง

พุทธศาสนา เป็นศาสนาแรกที่สอนให้มนุษย์เลิกดูหมิ่นเหยียดหยามกันเพราะเรื่องถือชั้นวรรณะ เพราะเหตุแห่งชาติและวงศ์ตระกูล โดยได้ตั้งจุดนัดพบกันไว้ที่ศีลธรรม ใครจะเกิดในตระกูลสูงต่ำ ยากดีมีจนอย่างไรไม่สำคัญ ถ้าตั้งอยู่ในศีลธรรมแล้ว ก็ชื่อว่าเป็นคนดีควรยกย่องสรรเสริญ ถ้าตรงกันข้ามคือล่วงละเมิดศีลธรรมแล้ว แม้จะเกิดในตระกูลสูงก็นับได้ว่าเป็นคนพาลอันควรตำหนิ

พุทธศาสนา เป็นศาสนาแรกที่สอนปฏิวัติเรื่องการทำบุญโดยวิธีฆ่าสัตว์เพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หากแต่สอนให้ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์แทนการเบียดเบียน และสอนให้หาทางชำระจิตให้บริสุทธิ์สะอาด

พุทธศาสนาเป็นศาสนาสอนลัดตัดตรงเข้าหาความจริง ให้กล้าสู้หน้ากับความจริงเช่น ในเรื่องความเกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วไปหาประโยชน์จากความจริงนั้นให้ได้ รวมทั้งสอนอย่างตรงไปตรงมาในเรื่องฤกษ์ยาม แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์เป็นต้น และสอนให้มนุษย์ทำตนเป็นเทวดาได้ในชีวิตนี้ โดยไม่ต้องรอให้ตายเสียก่อน โดยชี้ให้เห็นความประพฤติปฏิบัติว่าสามารถทำมนุษย์ให้เป็นเทวดาได้

พุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอนให้แก้ความเสื่อมทางศีลธรรม โดยไม่มองข้ามปัญหาทางเศรษฐกิจ คือสอนให้แก้ความชั่วด้วยความดี และสอนให้แก้ที่ตัวเราเองก่อน โดยไม่คอยเกี่ยงให้คนทั้งโลกดีหมดแล้วเราจึงจะเป็นคนดีคนสุดท้าย แม้ในการสอนให้มีเมตตาจิตก็ให้แผ่เมตตาในตนเองก่อน เพื่อจะได้เป็นพยานว่า เรารักสุขเกลียดทุกฉันใด คนอื่นก็มีความรักสุขเกลียดทุกข์ฉันนั้น

พุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอนให้ถือศีลธรรมคือความถูกต้องตามเหตุผลเป็นประมาณ ที่เรียกว่าธรรมาธิปไตย ไม่สอนให้ถือตนเองเป็นใหญ่ หรือสอนให้ถือคนอื่นเป็นใหญ่

หลักคำสอนเรื่องผู้เห็นธรรมชื่อว่าเห็นพระพุทธเจ้า ผู้ปฏิบัติธรรมชื่อว่าอยู่ใกล้พระพุทธเจ้า คำสอนเรื่องอามิสบูชา และปฏิบัติบูชา และเรื่องการตั้งพระธรรมวินัยไว้เป็นศาสดาแทนองค์พระพุทธเจ้า ก็เป็นการสอนแบบธรรมาธิปไตย

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอนเน้นหนักในเรื่องการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ให้รู้จักการกำจัดความทุกข์ความเดือดร้อนด้วยให้พิจารณาเห็นต้นตอของความทุกข์และแก้ไขให้ถูกต้อง ไม่ให้เชื่อถืออย่างงมงาย

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอนให้รู้จักพึ่งตนเอง ในการประกอบคุณงามความดี ในการยกระดับชีวิตของตนให้สูงขึ้น ไม่สอนให้คิดแต่จะเอาดีด้วยการอ้อนวอนบวงสรวง คำสอนข้อนี้เป็นเหตุให้เกิดหลักเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ที่เรียกว่า "กฎแห่งกรรม" อันทำให้ชาวต่างประเทศหันมานิยมนับถือมากขึ้น

พุทธศาสนานั้น เป็นศาสนาที่ถ้าจะนับถือกันแล้ว ก็นับถือได้อย่างมีเหตุผลชวนให้นับถือ ทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีที่แสดงว่า คนเราเริ่มต้นด้วยไม่มีอะไร แต่ถ้ามีความพากเพียรประกอบคุณงามความดีอยู่เสมอแล้ว ก็อาจจะเดินก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี

พุทธศาสนาสอนไม่ให้ดูหมิ่นตน หรือทอดทิ้งตน ให้พยายามก่อสร้างตน ทั้งทางเศรษฐกิจและทางศีลธรรม ให้เจริญควบคู่กันไป

พุทธศาสนาสอนให้พยายามพึ่งตัวเอง ไม่ให้มัวแต่คิดจะพึ่งผู้อื่น สอนให้มีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน ยิ่งสำหรับคฤหัสถ์ การตั้งเนื้อตั้งตัวได้ ต้องมีความขยันหมั่นเพียรเป็นข้อแรก

พุทธศาสนาสอนให้มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้รู้จักเห็นอก เห็นใจผู้อื่น

พุทธศาสนาสอนให้ประกอบเหตุ คือให้ลงมือทำเพื่อให้เกิดผลที่มุ่งหมาย ไม่ใช่ให้คิดได้ดีอย่างลอย ๆ โดยคอยพึ่งโชคชะตาหรืออำนาจลึกลับใด ๆ

พระพุทธศาสนาสอนให้ลงมือปฏิบัติ เพื่อจะได้รู้แจ้งผลดีด้วยตนเอง ไม่ต้องเดาว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ตราบใดยังเดาอยู่ ตราบนั้นยังไม่ชื่อว่ารู้ความจริง

พุทธศาสนาสอนมิให้เชื่ออะไรอย่างงมงายไร้เหตุผล ให้ใช้ปัญญากำกับความเชื่ออยู่เสมอ นอกจากนั้นยังสอนให้รู้จักพิสูจน์ความจริง ด้วยการทดลองการปฏิบัติและการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน

พุทธศาสนาสอนกว้างกว่าเทศบาลและรัฐบาล คือเทศบาลปกครองท้องถิ่น รัฐบาลปกครองประเทศ แต่พุทธศาสนาสอนให้มีโลกบาล คือ ธรรมอันปกครองโลก ได้แก่ หิริ ความละอายแก่ใจ และโอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาปทุจริต

พุทธศาสนาสอนให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ เช่น สอนให้เคารพในการศึกษา ให้มีการสดับรับฟังมาก ให้คบหาผู้รู้หรือคนดี และสนใจฟังคำแนะนำของท่าน

พุทธศาสนาสอนมิให้ใช้วิธีอ้อนวอนบวงสรวงเพื่อให้สำเร็จผล แต่สอนให้ลงมือทำเพื่อให้เกิดผลที่มุ่งหมายนั้นให้ถูกทาง

พุทธศาสนาสอนให้มองโลกโดยรู้เท่าทันความจริงที่ว่า มีความไม่เที่ยงแท้ถาวรทนอยู่ไม่ได้ และไม่ใช่ตัวตนที่พึงยึดถือ จะได้มีความปลอดโปร่งใจ ไม่ยึดมั่นจนเกินไป ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ได้

พุทธศาสนาสอนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หว่านพืชเช่นใดก็ได้ผลเช่นนั้น จึงเท่ากับสอนให้หว่านแต่พืชที่ดี คือพยายามทำแต่กรรมดี พยายามละเว้นความชั่วทั้งหลาย

พุทธศาสนาสอนให้รู้สภาพธรรมดา ๓ ประการของสิ่งทั้งหลาย และให้พิจารณาด้วยปัญญาอยู่เสมอนั้นคือ

ความไม่เที่ยงถาวร (อนิจจตา)

ความทนอยู่ไม่ได้ (ทุกขตา)

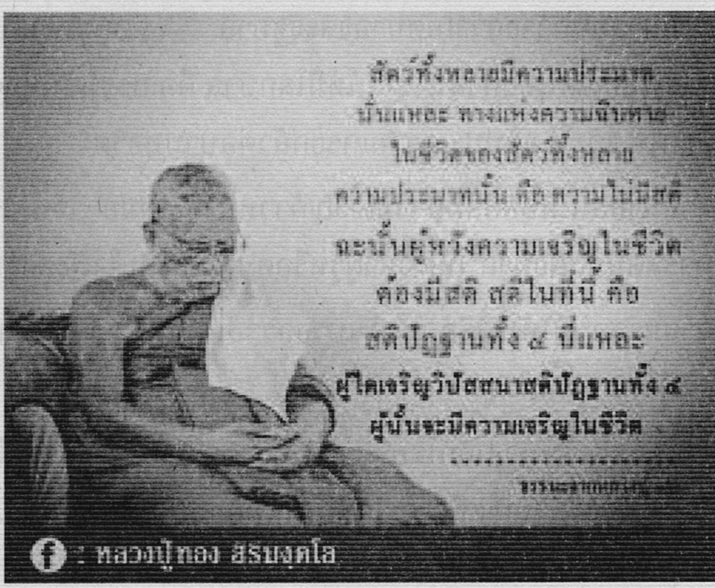
และความเป็นของมิใช่ตัวตน (อนัตตตา)

เพื่อเป็นทางปิดกั้นความกลัดกลุ้มเดือดร้อนทั้งปวง

พุทธศาสนาสอนว่า ถ้าไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไรดี เพราะข้อปฏิบัติมีมากเหลือเกิน ก็สอนให้ปฏิบัติเพียงอย่างเดียว คือให้รักษาคุ้มครองจิตให้เป็นไปถูกทาง เสร็จแล้วจะเป็นอันคุ้มครองกาย วาจา และอื่น ๆ ไปในตัว

พุทธศาสนาสอนว่า ทุกคนที่เกิดมา มีขวานเกิดมาในปากคนละเล่ม เป็นขวานที่ถ้าไม่รู้จักวิธีใช้ก็จะฟันตนเองให้พินาศไปได้

พุทธศาสนาสอนรวบยอดให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท คือสอนไม่ให้ลืมตนทะนงตน หรือขาดความระมัดระวัง ท่านถือว่าความประมาทเป็นทางแห่งความตาย และความไม่ประมาทเป็นทางแห่งความไม่ตาย จึงควรตั้งอยู่ในความไม่ประมาททั่วกัน ✧

ทำบุญแล้วให้นึกถึงบุญ

พระมงคลเทพมุนี

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งว่า **โภชนํ ภิกฺขเว ททมาโน ทายโก** ทายกผู้ให้ทานโภชนาหาร ปฏิคาหกานํ ปญฺจ ฐานานิ เทติ ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่**ปฏิคาหก กตมานิ ปญฺจ ฐานานิ** ฐานะ ๕ ประการเป็นไฉน ?

ฐานะ ๕ ประการ คือ

อายุํ เทติ	ชื่อว่าให้อายุ
วณฺณํ เทติ	ชื่อว่าให้วรรณะ
สุขํ เทติ	ชื่อว่าให้ความสุข
พลํ เทติ	ชื่อว่าให้กำลัง
ปฏิภาณํ เทติ	ชื่อว่าให้ความเฉลียวฉลาด

ในท้ายพระสูตรท่านกล่าวว่า **อายุํ โข ทตฺวา อายุสฺส ภาคี โหติ** ผู้ให้อายุย่อมมีอายุสิ่งตอบแทน

อายุนั้นให้อย่างไร ?

คือการให้ข้าว-อาหารแก่พระภิกษุสามเณรอิ่มหนึ่ง อุบาสกอุบาสิกาอิ่มหนึ่ง เราก็มีอายุได้ ๗ วัน

ที่เรามีอายุยืนได้ ๗ วันก็เกิดเพราะผลแห่งทานที่เราให้นั้นเป็นอายุนั่นเอง

หรืออีกอย่างหนึ่งผู้ให้อายุย่อมไม่ตายในปฐมวัย ไม่ตายเมื่อเป็นหนุ่ม ไม่ตายเมื่อเป็นสาว แก่เฒ่าชราจึงจะตาย หรือถึงอายุขัยจึงจะตาย อย่างนี้เราเรียกว่าถ้วนอายุขัย

หาบุญได้ใช้บุญเป็น

เมื่อเราได้บุญแล้วเราจะทำอย่างไร ?

เราจะรักษาบุญอย่างไร เพราะเราไม่เห็นบุญ ?

เราต้องเอาใจไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของเรา (ศูนย์กลางกายนั้นสมมุติขึงเส้นด้ายจากสะดือทะลุหลังไปเส้นหนึ่ง จากเอวขวาทะลุเอวซ้ายไปเส้นหนึ่ง ภายในตัวของเรานั้นจะเป็นลักษณะเส้นด้ายพาดตัดกันเป็นรูปกากบาท ตรงนั้นแหละเรียกว่าศูนย์กลางกาย หลับตามองลงไปตามหลอดลมที่เรากลืนอาหารลงไปเป็นรูกลวง ๆ ตรง ๆ สุดอยู่ที่ศูนย์กลางกายนั้น) ทำใจให้หยุดให้นิ่ง บังคับใจให้หยุดให้นิ่ง ว่าบุญของเรามีอยู่ตรงนี้

ถ้าใจหยุดได้แล้ว ถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นดวงบุญของเราชัดเจนทีเดียว เมื่อเห็นดวงบุญเช่นนั้น เราจะปลาบปลื้มใจสักเพียงใด ย่อมดีอกดีใจเป็นที่สุด จะหาเครื่องเปรียบเทียบไม่ได้เลย ฉะนั้นจงพยายามเอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางกายนั้น นึกถึงบุญที่เราได้กระทำในวันนี้ อย่าไปติดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ขัดข้องอย่างใดขอให้บุญช่วยได้

ถ้าทำมาค้าขายเกิดขัดข้องขึ้นก็ขอให้บุญช่วย นึกถึงบุญเอาใจไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางกายนั้น ถ้าเกิดมีอุปสรรคเข้ามาแทรกแซงอย่างใดอย่างหนึ่ง มีผู้มารุกรานเบียดเบียน ก็ขอให้บุญช่วย สิ่งอื่นช่วยไม่ได้ ให้เอาใจไปหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกายตรงบุญนั้น นิ่งอยู่อย่างนั้น บุญช่วยได้แน่โดยไม่ต้องสงสัย

พระสิทธัตถะผจญมาร

พระสิทธัตถะราชกุมาร ทรงบำเพ็ญบารมีอยู่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ ขณะบำเพ็ญบารมีถูกส่วน จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระยามารทราบเหตุสะดุ้งพรึบทีเดียว

ครั้งแรกออกแสวงหาโพธิญาณใหม่ ๆ ปัญจวัคคีย์ได้ตามปรนนิบัติ เมื่อเขาเหล่านั้นเห็นว่า สิทธัตถราชกุมารปฏิบัติไม่ถูกร่องรอยความเป็นพระพุทธเจ้า จึงได้เลิกปรนนิบัติ ทอดทิ้งให้สิทธัตถะอยู่คนเดียว แต่เทวดาก็ยังพิทักษ์รักษาอยู่

ครั้นมารผจญคราวนี้พวกเทวดาเหล่านั้นหนีไปหมด หนีไปอยู่ที่ขอบปากจักรวาล เพราะความเกรงกลัวพระยามาร พระองค์ทรงรำพึงว่า ก็อะไรหนอจะเป็นที่พึ่งของเราได้ในขณะที่อับจนเช่นนี้ นอกเสียจากบารมีที่เราได้กระทำมา ไม่มีอีกแล้ว

เมื่อทรงระลึกถึงบารมีที่ได้บำเพ็ญมาแล้วนั้น นางพระธรณีทราบทันทีลุกขึ้นกราบทูลพระบรมศาสดาว่า ขอพระองค์อย่าได้ปริวิตกเดือดร้อนไปเลยในเรื่องนี้ หม่อมฉันจะรับอาสาปราบมารเอง ขอให้พระองค์ทรงกระทำความเพียรต่อไปเถิด

บารมีที่พระองค์ได้สร้างสมมาตั้งแต่ต้น ได้หลั่งอุทกวารีให้ตกลงเหนือพื้นดิน หม่อมฉันได้รองรับไว้ด้วยมวยผมนี้จนหมดสิ้น หม่อมฉันจะปราบพญามารด้วยน้ำที่พระองค์ทรงกรวดนี้

พอกราบทูลดังนั้นแล้ว ก็รูดน้ำในมวยผมปราดเดียวเท่านั้น กลายเป็นทะเล ท่วมทับมารจนหมดสิ้น พวกมารได้พ่ายแพ้ ศัตราวุธกลายเป็นธูปเทียนบูชาพระศาสดาไปหมด

นี่ปรากฏอย่างนี้มาแล้ว

เราก็เหมือนกัน แสวงหาบุญสร้างบารมี บำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ได้บุญแล้วจงเอาใจไปจรดอยู่ที่บุญนั้น เมื่อประสบภัยได้ทุกข์ยากประการใด จงนึกถึงบุญนั้น อย่าไปนึกถึงสิ่งอื่นให้เหลวไหล อย่าไปนึกถึงผี ผีมันจะทำอะไรได้ ผีสู้มนุษย์ไม่ได้ เพราะผีมันตายไปจากมนุษย์จึงกลายเป็นผี มนุษย์วิเศษกว่าผีมากนัก ผีจึงสู้มนุษย์ไม่ได้

นับถือเจ้า เจ้าก็ช่วยอะไรไม่ได้ เพราะเจ้าตายไปจากมนุษย์ เจ้าผีเจ้าสางนั้นสู้มนุษย์ไม่ได้ แพ้มนุษย์หมด แม้จะนึกถึงต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ไปกราบไหว้ต้นไม้ ต้นไม้จะทำอะไรได้ เราเอามาทำฟืนหุงอาหาร ผ่าเอามาทำฟืนหุงข้าวอยู่เรื่อย เอามาทำประตูหน้าต่าง แล้วมันจะมาทำอะไรให้เราได้

ดวงบุญอยู่ตรงศูนย์กลางกาย

ต้องนึกถึงบุญ สิ่งอื่นอย่าไปนึกถึง

เมื่อต้องภัยได้รับความทุกข์ยากลำบากอย่างไรก็ให้นึกถึงบุญ เอาใจไปจรดอยู่ที่บุญ จะทำมาค้าขายอะไร ก็ให้เอาใจไปจดอยู่ที่บุญนั้น ซื้อง่ายขายคล่องได้กำไรเกินควรเกินค่า

จะทำนาทำสวน ก็เอาใจไปจรดอยู่ที่บุญนั้น บุญจะให้ผล นาสวนจะผลิตดอกออกผลเกินควรเกินค่า

หรือรับราชการก็เอาใจไปจรดอยู่ที่บุญนั้น หน้าที่ราชการก็จะรุ่งโรจน์โชตนาการยิ่งขึ้นไปใหญ่

ถ้าปกครองบ้านเรือน ก็เอาใจจรดอยู่ที่บุญนั้นเหมือนกัน บ้านเรือนก็จะรุ่งเรือง

นี้เรียกว่า หาบุญได้และใช้บุญเป็น

ถ้าเอาใจไปจรดเสียในที่อื่น จะเป็นต้นไม้ต้นกล้วยหรือสัตว์เลื้อยคลานอย่างใดอย่างหนึ่งก็แล้วแต่ ชื่อว่าหาบุญได้ แต่ใช้บุญไม่เป็น

ดวงบุญจะเป็นดวงใสสว่าง อยู่ตรงศูนย์กลางกาย

ถ้าหาบุญได้ใช้บุญเป็น ก็ต้องเอาใจไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย กลางดวงบุญ พอใจหยุดนิ่ง ดวงบุญจะใสสว่าง ก็เข้ากลางของใจที่หยุดนั้น กลางของกลาง ๆ ถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ก็จะเข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ ก็จะเข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา ก็จะเข้าถึงดวงวิมุติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุติ ก็จะเข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็จะเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด

เมื่อเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด ก็ปฏิบัติแบบเดียวกันเรื่อยไป จะเข้าถึงกายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม กายอรูป-

พรหมละเอียด กายธรรม กายธรรมละเอียด กายโสดา กายโสดาละเอียด กายสกิทาคา กายสกิทาคาละเอียด กายอนาคา กายอนาคาละเอียด กายพระอรหัต กายพระอรหัต-ละเอียด เป็นลำดับไป

เมื่อปฏิบัติได้ดังนี้เรียกว่า หาบุญได้ใช้บุญเป็น จะเป็นคนมีปัญญาเจริญก้าวหน้ายิ่งใหญ่ไพศาลทีเดียว ถ้าเป็นหญิงก็จะได้ชื่อว่า **"บัณฑิตถี"** หญิงผู้มีปัญญา ถ้าเป็นชายก็จะได้ชื่อว่า **"บัณฑิโต"** ผู้ชายมีปัญญา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์หาบุญได้ใช้บุญเป็น พระองค์ทรงสร้างบารมีมาและใช้บารมีของพระองค์เป็นเมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์เข้าใกล้ใคร ก็ให้เป็นเหมือนอย่างพระองค์หมด ให้ได้มรรคผลตามพระองค์ ให้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าเสีย ให้เป็นพหูสูตทุกคน

ฉะนั้น เมื่อเราได้ถวายทานรักษาศีล เจริญภาวนาก็ต้องให้เห็นผลทาน ให้เห็นผลของศีล และให้เห็นผลของการเจริญภาวนา จึงจะได้ชื่อว่าทำบุญรักษาศีล เจริญภาวนา แล้วใช้บุญใช้ศีลใช้ภาวนาเป็น

อย่าเกียจคร้าน จงหมั่น พยายามบำเพ็ญทานรักษาศีล เจริญภาวนาไว้เสมอ เพื่อเราจะได้รับความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

บัดนี้ท่านทั้งหลายได้สมบูรณ์แล้วด้วยคุณธรรม ๕ ประการ คือ ทาน ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา

ทาน เราได้ถวายแล้วแต่เช้าและเพล ศีลเราก็ได้สมาทานแล้วทั้ง ๕ ประการ สุตะเราก็ได้สดับรับฟังพระธรรมเทศนา แม้จาคะเราก็ได้บริจาคแล้ว สละกิจการงาน ความกังวลน้อยใหญ่ทางบ้านมาบำเพ็ญบุญในวันนี้ ปัญญา เมื่อเราฟังธรรมเทศนาแล้ว เราก็รู้จักบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ นั่นชื่อว่าได้ปัญญา

คุณธรรม ๕ ประการคือ ทาน ศีล ภาวนา สุตะ จาคะ ปัญญา มีอยู่ในขันธ-สันดานของหญิงชายใด หญิงชายนั้นจะปรารถนาเป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า

ก็ได้สมความปรารถนา หรือจะปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ก็ย่อมสำเร็จสมความปรารถนา จะปรารถนาพระอัครสาวกก็ได้สมความปรารถนา หรือจะปรารถนาเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดก็ย่อมได้ทั้งนั้น

ดังนั้น ผู้เป็นเมธีมีปัญญาทั้งหลาย พึงมนสิการกำหนดไว้ในใจของตนว่า

สภาพที่เป็นธรรมย่อมนำสัตว์ไปสู่สุคติ สภาพที่เป็นอธรรมย่อมนำสัตว์ไปสู่ทุคติ

บุญดึงดูดไปสู่สุคติ บาปดึงดูดไปสู่ทุคติ

คือสภาพที่เป็นบุญ จะเป็นดวงใสติดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์

สภาพที่เป็นบาป จะเป็นดวงดำติดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์แบบเดียวกัน

ถ้าดวงบุญใหญ่โตกว่า ก็นำสัตว์ไปสู่สวรรค์ ถ้าดวงบาปใหญ่โตกว่าก็นำไปสู่นรก ใครจะแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ทั้งนั้น ย่อมเป็นไปตามคติของตน

ฉะนั้น การที่สัตว์จะไปสู่ทุคติ สภาวะดึงดูดมีอยู่ ถ้าทำความชั่วไม่มีความดีเข้าไปเจือปนอยู่เลย พอแตกกายทำลายขันธ์ โลกันต์ก็ดึงดูดเอาไป จะไปอยู่ที่อื่นใดไม่ได้ทั้งนั้น อายตนะบาปจะดึงดูดไปทันที ถ้าว่าสภาพหย่อนลงกว่านั้น ก็ไปอยู่ในอเวจีมหา-ตาปนรก

ถ้าทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ ไม่มีความชั่วช้าบาปเข้ามาเจือปนเลย พอแตกกายทำลายขันธ์ อายตนะของมนุษย์จะดึงดูดเข้าสู่คัพภสัตว์ ไปติดอยู่ในกำเนิดมนุษย์

ถ้าดีมากขึ้นไปกว่านั้น ก็ไปเกิดในจำพวกเทวดาเป็นชั้น ๆ สูงขึ้น นับแต่ชั้นจตุมหาราช ชั้นดาวดึงส์ ชั้นยามา ชั้นดุสิต ชั้นนิมมานรดี ชั้นปรนิมมิตวสวัสดี สูงขึ้นไปตามสภาพของธรรมดึงดูดกันเอง ว่าตนได้กระทำความดีไว้ขนาดไหน ควรอยู่ควรเกิดในที่ใด เมื่อตรงกับอายตนะไหน อายตนะนั้นก็ดึงดูดไป

เราติดอยู่ในมนุษย์นี้ เมื่อใดอยากจะตายก็ตายไม่ได้ บ่นไปเถอะก็ไม่ตาย แต่พอถึงกำหนดไม่อยากตายก็ต้องตาย

นี่ มันดึงดูดอย่างนี้เสมอไป เหตุนี้เราจึงได้แสวงหาบุญกัน บุญจะได้ดึงดูดไปสู่สุคติ ✧

บางมุมของ "สมเด็จพระสังฆราช"

ASTV ผู้จัดการออนไลน์ และหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ (โดยวรธารที)

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช เมื่อวันที่ ๒๑ เม.ย. ๒๕๓๒ นับเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

พระประวัติชีวิตและผลงานของพระองค์ จึงมีผู้นำมาเขียนเผยแพร่อยู่มากมาย แต่ก็ยังมีบางมุมในพระประวัติ ที่เชื่อว่าชาวพุทธหลายคนยังอาจจะไม่เคยรับทราบมาก่อน โอกาสนี้ กองบรรณาธิการ เอเอสทีวี ผู้จัดการรายวัน ได้รับความกรุณาจาก พระ ดร.อนิลมาน ศากยะ ผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช ได้เมตตาเล่าถึงพระประวัติส่วนพระองค์ ที่สะท้อนถึงพระจริยวัตรอันงดงาม มีคุณค่าแก่ชาวพุทธ ให้ได้ยึดถือเป็นแบบอย่างสืบเนื่องต่อไป

อนึ่ง พระ ดร.อนิลมาน ศากยะ เป็นชาวเนปาล สมเด็จพระสังฆราชทรงรับอุปถัมภ์ตั้งแต่เป็นสามเณรอายุ ๑๔ ปี ทรงสั่งสอนหลักธรรม และส่งเสริมให้เรียนรู้จนจบปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ ด้วยพระ ดร.อนิลมาน รับใช้สมเด็จพระสังฆราชมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนเจริญวัยในปัจจุบัน จึงเป็นท่านหนึ่งที่ทราบถึงพระประวัติส่วนพระองค์ทุกเรื่องได้เป็นอย่างดี

สมเด็จพระสังฆราชที่มีพระชันษายืนยาวมากที่สุด ในกรุงรัตนโกสินทร์

หากจะถามว่าในบรรดาสมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ทั้งหมด ๑๙ พระองค์ สมเด็จพระสังฆราชที่มีพระชันษาถึง ๑๐๐ ปี มีกี่พระองค์ คำตอบ มีเพียง "หนึ่งพระองค์" เท่านั้น คือ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน คชวัตร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ สถิต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

พระจริยวัตรของพระองค์โสภณะงดงามและน่าเลื่อมใสยิ่ง พระเกียรติคุณทั้งก่อนจะได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช และตลอด ๒๕ ปีในตำแหน่งประมุขสงฆ์ไทยได้ผรณาการแผ่ไพศาลทั้งในและต่างประเทศ ทว่าพระจริยาและพระเกียรติคุณมีอเนกอนันต์ มิอาจพรรณนาหมดสิ้น หลายเรื่องเป็นที่ปรากฏ แต่ก็มีหลายเรื่องที่ชาวไทยและพุทธศาสนิกชนอาจไม่เคยได้ยินที่ไหนมาก่อน และเพื่อเทิดพระเกียรติ จึงขอถ่ายทอดพระจริยาและพระเกียรติคุณจากปากของผู้ที่ถวายงานและเคยถวายงานใกล้ชิด

แม้สุขภาพกายไม่ดี...แต่ทรงอายุยืน

หากใครที่เคยอ่านพระประวัติของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช จะทราบว่าพระองค์มีพระสุขภาพไม่ค่อยดีตั้งแต่ทรงพระเยาว์ด้วยมีโรคประจำตัว แต่ใครจะคิดว่าพระองค์จะทรงปฏิบัติศาสนกิจโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและยังเจริญด้วยอายุถึง ๑๐๐ ปี ทรงมีเคล็ดลับหรือทรงปฏิบัติพระองค์อย่างไร

พระ ดร.อนิลมานธมฺมสากิโย เล่าว่าจริงอยู่ในแง่พระสุขภาพนั้นไม่ดีมาตั้งแต่เด็กเพราะมีโรคประจำตัว **แต่พระองค์ไม่เคยคิดว่าพระวรกายเป็นปัญหา ไม่ย่อท้อต่อโรค ทรงมีพระทัยมุ่งมั่นกอปรด้วยพระวิริยอุตสาหะในการฟันฝ่าอุปสรรคนับครั้งไม่ถ้วน ที่สำคัญทรงใช้สมาธิในการดูแลพระวรกายไปพร้อมกับการรักษาของหมอ**

"ท่านไม่เคยย่อท้อต่อโรคที่เกิดแต่พระวรกาย เช่น ในคราวสอบเปรียญธรรม ๔ ประโยค ต้องเอาผ้าสบงรัดหน้าอกให้อุ่นแล้วไปสอบ หลายครั้งพระกำลังแม้จะอ่อนแรง แต่พระเมตตาไม่เคยอ่อนตาม

ครั้งหนึ่งหมอเช็กอาการประชวรและแนะนำให้งดศาสนกิจ แต่ว่าก่อนเข้าโรงพยาบาลทรงรับงานไว้งานหนึ่งที่ต่างจังหวัด ท่านจึงขออนุญาตหมอไปเพราะกลัวงานนั้นจะเสีย

อีกครั้งหนึ่งหมอขอประทานพระอนุญาตเพื่อจะผ่าตัดติ่งในน้ำดี ก็ทรงบอกว่าช่วงนี้มีภารกิจและศาสนกิจที่รับไว้เยอะเดี๋ยวจะลองดูเองก่อน แล้วก็ทรงใช้สมาธิในการบำบัดควบคู่ไปกับการดูแลรักษาของหมอ”

ผู้ช่วยเลขานุการฯ เล่าต่อว่า สมเด็จฯ ทรงใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย อาหารเสวยก็จะเป็นอาหารแบบคนโบราณบ้านนอกกินกัน เช่น ผักบุ้ง ผักกระเฉด เห็ดยำเมืองกาญจน์ ไม่ใช่อาหารเลิศหรู และที่สำคัญจะไม่เสวยสัตว์ปีก และสัตว์ใหญ่ แต่อาจมีปลาบ้างเป็นบางครั้ง

พระจริยวัตรประจำวัน

สมเด็จพระสังฆราชทรงตื่นบรรทมทุกเช้าเวลา ๐๓.๓๐ น. จากนั้นจะทรงนั่งสวดมนต์ภาวนาไปจนถึงเวลา ๐๕.๐๐ น. บทสวดมนต์ที่พระองค์ท่องประจำ มีตั้งแต่สวดพระปาติโมกข์ ท่องพระสูตรและพระคาถาต่างๆ

“ถ้าวันไหนมีกิจกรรมเยอะๆ จะต้องทำ พระองค์จะรับสั่งกับอาตมาว่า...วันนี้สวดยังไม่จบคอร์สเลย...เพราะทรงพระอารมณ์ดี”

หลังจากสวดมนต์เสร็จ พระองค์จะทรงนั่งสมาธิเพื่อฝึกจิตให้นิ่งและมั่นคงต่อไปจนถึง เวลา ๐๖.๐๐ น. จากนั้นจึงเสด็จออกจากพระตำหนัก เพื่อรับแขกที่มาเข้าเฝ้าหรือเสด็จบิณฑบาต แม้ตอนที่พระองค์เป็นพระสังฆราชก็ยังเสด็จออกบิณฑบาตเป็นประจำ

“พระสังฆราชทรงพระเมตตามาก หลังจากบิณฑบาตกลับมาทรงเห็นเณรน้อยหลายรูป ที่ไม่ค่อยมีใครใส่บาตร ส่วนพระองค์ของเต็มบาตรเพราะมีประชาชนมาถวายกันเยอะ พระองค์จะทรงแบ่งอาหารจากบาตรให้แก่เณรด้วย

หรือบางทีพระรอบกุฏิที่ไม่ออกบิณฑบาต พระองค์ทรงกลัวว่าพระเหล่านั้นจะไม่มีอาหารฉัน ก็จะทรงแบ่งอาหารในบาตรให้ พร้อมพูดติดตลกว่า แทนที่ลูกศิษย์จะเลี้ยงอุปัชฌาย์ กลายเป็นอุปัชฌาย์เลี้ยงลูกศิษย์แทน”

ในทุกๆ วัน จะมีทั้งแขก ผู้มีชื่อเสียงและเหล่าพุทธศาสนิกชน มาเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเป็นจำนวนมาก พระองค์ทรงอนุญาตให้เข้าเฝ้าตั้งแต่ ๐๗.๐๐ น. เป็นต้นไปจนถึง ๐๙.๓๐ น. จึงจะเสวยพระกระยาหาร โดยเสวยมื้อเดียวมาตลอด

แขกที่มาเข้าเฝ้าพระองค์ บางวันมีจำนวนมากจนบางครั้งขณะที่พระองค์ทรงเสวยก็ยังมีมาเข้าเฝ้า

"วันหนึ่งสมเด็จพระเทพฯ เสด็จมา ทอดพระเนตรเห็นมีแขกมาเข้าเฝ้า ขณะที่สมเด็จพระสังฆราชกำลังเสวย สมเด็จพระเทพฯ ทรงเขียนป้ายบอกว่า ห้ามเข้าเฝ้าจนกว่าจะเสวยเสร็จ...เพราะทรงเห็นว่า พระองค์มีเวลาเสวยเพียงวันละมื้อเท่านั้น"

สมเด็จพระสังฆราชจะบรรทมอีกทีประมาณ ๑ ชั่วโมงหลังเสวยเสร็จ เมื่อตื่นบรรทมแล้วถ้ามีงานนิมนต์ก็จะเสด็จไป หรือถ้าเป็นช่วงเข้าพรรษา พระองค์จะเสด็จไปสอนพระใหม่ แต่ถ้าไม่ได้เสด็จไปไหน พระองค์จะใช้เวลาตลอดช่วงบ่าย ค้นคว้าตำราทรงอ่านหนังสือหรือทรงพระนิพนธ์

ช่วงเวลา ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทรงเปิดพระตำหนักให้ญาติโยมได้เข้าเฝ้าอีกครั้ง จากนั้นถ้ามีเวลาเหลือ จะทรงค้นคว้าและทรงพระนิพนธ์งาน หรือทรงเตรียมงานสำหรับวันต่อไป

สมเด็จพระสังฆราชจะเข้าบรรทมทุกวันในเวลา ๒๑.๐๐ น. โดยก่อนบรรทมจะสวดมนต์เจริญภาวนาอีกครั้ง

ทรงเป็นนักสื่อสารมวลชน

หลายคนอาจจะไม่เคยทราบว่า สมเด็จพระสังฆราชเคยเป็น "นักจัดรายการวิทยุ" ด้วย โดย พระ ดร.อนิลมาน เล่าว่า ครั้งหนึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ สมเด็จย่า ทรงเคยขอให้สมเด็จพระสังฆราชจัดรายการวิทยุ ที่สถานี อส. เกี่ยวกับเรื่องธรรมะเมื่อปี ๒๕๑๐ เป็นต้นมา

"พระองค์จะทรงเขียนบทวิทยุเอง เป็นบทสั้นๆ ประมาณ ๑๐ นาที แล้วทรงอ่านอัดเทปเพื่อนำไปเปิดในรายการ ครั้งหนึ่งสมเด็จย่าทรงให้พระองค์ทรงเขียนเรื่อง

ธรรมะสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อนำไปออกอากาศ พระองค์จึงทำบทวิทยุเรื่อง **"การบริหารจิตสำหรับผู้ใหญ่"** โดยทำเป็นตอนๆ และในช่วงท้าย พระองค์กทรงนิพนธ์เรื่อง**จิตตนคร**ขึ้นมา"

สมเด็จพระสังฆราชทางเป็นคนทันสมัยมาก เพราะครั้งหนึ่งพระองค์เคยเป็นคอลัมนิสต์เขียนบทความลงใน "ศรีสัปดาห์" ซึ่งเป็นนิตยสารของผู้หญิง

ทรงเป็นกวีเอก

อีกเรื่องหนึ่งที่น้อยคนนักจะรู้ว่า สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นกวีที่เก่งมาก ทรงแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนทุกประเภท ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยได้อย่างสละสลวย โดยเฉพาะ วันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ สมเด็จพระสังฆราชทรงพระนิพนธ์กลอนถวายทุกปี

เมื่อสมัยที่ทรงผนวชเป็นพระใหม่ สมเด็จพระสังฆราชเดินทางมายังกรุงเทพฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดบวรนิเวศวิหาร พระองค์ทรงสอบได้นักธรรมชั้นตรีได้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และทรงสอบได้นักธรรมชั้นโท และเปรียญธรรม ๓ ประโยค ในปี พ.ศ. ๒๔๗๓

แต่ครั้นสอบเปรียญธรรม ๔ ประโยค ผลปรากฏว่า ทรงสอบตก ทั้งๆ ที่ทรงตั้งพระทัยมาก ทำให้ทรงรู้สึกท้อแท้มาก พระ ดร.อนิลมาน เล่าว่า ทรงระบายความรู้สึกผิดหวังออกมาเป็นกลอน หลังจากนั้น พระองค์ก็ทรงใช้ความผิดหวังเป็นพลังกลับไปสอบใหม่จนจบเปรียญ ๙

รับสั่งได้ถึง ๔ ภาษา

พุทธศานิกชนมักจะเห็นว่า เหล่าแขกที่มาเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชนั้น มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากมาย คำถามคือ สมเด็จพระสังฆราชทรงรับสั่งภาษาอังกฤษได้หรือไม่

เรื่องนี้ พระ ดร.อนิลมาน ได้เล่าว่า พระองค์มีพระปรีชามาก ทรงฝึกหัดภาษาต่างประเทศด้วยพระองค์เอง จนสามารถรับสั่งอย่างคล่องแคล่ว และทรงเขียนได้ ๔

ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมัน และ จีน นอกจากนี้ ตัวอักษรที่ทรงอ่านและเขียนได้คล่องคืออักษรขอมโบราณ อักษรพม่า อักษรสิงหล และอักษรเทวนาครี

พระนิพนธ์อันทรงคุณ

สมเด็จพระสังฆราชทรงนิพนธ์เรื่องต่างๆ ไว้เป็นอันมาก ทั้งที่เป็นตำรา พระธรรมเทศนา นิยายทั่วไป โดยพระนิพนธ์ล่าสุดเรื่อง **"จิตตนคร" โดย พระธีรโพธิ ภิกฺขุ** ได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือภาพในชื่อ **"จิตรกรรมเล่าเรื่องจิตตนคร"** เพื่อฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี

"พระนิพนธ์มีมหาศาลมากที่กำลังจัดพิมพ์ขณะนี้ มีถึง ๓๒ ซีรีย์ แต่ละเล่มหนาถึง ๕๐๐ หน้า ซึ่งเป็นธรรมะทุกระดับ"

ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสดับฟังเทปของสมเด็จพระสังฆราชเรื่อง **"สัมมาทิฏฐิ"** ซึ่งเป็นธรรมะที่ลึกซึ้ง และทรงสนพระทัยมากจนขอประทานอนุญาตสมเด็จพระสังฆราช เพื่อพิมพ์ถวาย โดยในหลวงทรงพิสูจน์อักษรด้วยพระองค์เอง

ส่ง"พระธรรมทูต"เผยแผ่ศาสนา

สมเด็จพระสังฆราชทรงทันสมัยและมีวิสัยทัศน์ในเรื่องพระศาสนาอย่างกว้างไกล ปัจจุบันเราจะเห็นว่า มีพระไทยและวัดไทยที่ไปเผยแผ่พระพุทธทั่วโลก อันเนื่องมาจากพระดำริที่มองการณ์ไกลของพระองค์นั่นเอง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ สมเด็จพระสังฆราชเป็นพระองค์แรก ที่ทรงดำริที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังต่างประเทศ พระองค์จึงทรงเป็นประธานกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตในต่างประเทศ

"ตอนนั้นพระองค์ท่านทรงริเริ่มฝึกพระธรรมทูต โดยเลือกจากพระเณรให้ฝึกพูดภาษาอังกฤษก่อน จากนั้นก็ฝึกให้ใช้ชีวิตที่เปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมได้ เพื่อง่ายต่อการส่งไปเผยแพร่ศาสนายังวัดในต่างประเทศ"

จากพระธรรมทูตองค์แรกเมื่อปี ๒๕๐๙ จนถึงปัจจุบัน มีพระธรรมทูตที่ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสร้างวัดทั่วโลกถึง ๒๐๐ แห่ง และในโอกาสฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี เหล่าพระธรรมทูตก็ได้กลับมาที่วัดบวรฯ เพื่อสัมมนาตรวจสอบจิตวิญญาณแห่งพระธรรมทูตครั้งใหญ่ร่วมกัน

ทูลถวาย"สมเด็จพระสังฆราช"

ผู้นำสูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา

ผู้นำชาวพุทธ ๓๒ ประเทศทูลถวายพระเกียรติยศอันสูงสุด สมเด็จพระสังฆราช **"ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา"** เป็นครั้งแรกของโลก ในฐานะได้รับการเคารพจากชาวพุทธทั้งไทยและชาวพุทธทั่วโลก เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ที่ประชุมสุดยอดพุทธศาสนานิกแห่งโลก ที่มีสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกจาก ๓๒ ประเทศเข้าร่วมประชุม ณ ประเทศญี่ปุ่น ได้มีมติทูลถวายตำแหน่งพระเกียรติยศอันสูงสุด **"ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา"** แด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก แห่งราชอาณาจักรไทย ในฐานะผู้ทรงได้รับการเคารพอย่างสูงสุดและได้รับการไว้วางใจอย่างสุดซึ้งจากพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่เต็มเปี่ยมด้วยศรัทธาว่า

ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก แห่งดินแดนแห่งรอยยิ้ม ทรงเป็นผู้สอนพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทุกคนปฏิบัติธรรมตั้งอยู่ในพระปัญญาธรรมและพระกรุณาธรรม ทั้งทรงเป็นผู้นำราชอาณาจักรไทยไปสู่สันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองนับว่าเป็นแบบอย่างของสากลโลก และทรงมีประบารมีปกแผ่ไพศาลไปทั่วราชอาณาจักรไทยและประเทศพุทธศาสนาทั่วโลก พร้อมมนุษยชาติทุกคน

สมเด็จพระสังฆราช เป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ทุกนิกาย ไม่ว่าจะเป็น มหายาน เถรวาท และวชิรยาน พร้อมทั้งเป็นที่เทิดทูนของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

หลวงปู่แหวน สุจิณโณ เคยกล่าวแก่ศิษย์ผู้หนึ่งที่อุตสาหะเดินทางไปกราบหลวงปู่ที่วัดดอยแม่ปั๋ง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

"อยากกราบพระดี ไม่ต้องดั้นด้นเดินทางมาถึงเชียงใหม่หรอก กราบอยู่ที่กรุงเทพฯ ก็ได้ ก็สมเด็จญาณฯ นั่นไง" ✧

ใบสมัครเป็นสมาชิกนิตยสาร มงคลสาร ๑ ปี ๑๒ เล่ม ๕๐ บาท

ส่งเงินในนาม ***พระเทพปริยัติวงศ์***
๓๐๐ วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

ธนาณัติสั่งจ่ายเงินที่ทำการไปรษณีย์ ***ตลาดพลู ๑๐๖๐๐***
❑ *สมาชิกใหม่* ❑ *สมาชิกเก่า*

ชื่อ------------------------------------- *นามสกุล*--------------------------------------*ที่อยู่*---------------------------
บ้านเลขที่----------------*หมู่ที่*---------------*ตรอก/ซอย*------------------------------*ถนน*--------------------------------
ตำบล/แขวง--------------------*อำเภอ/เขต*------------------------*จังหวัด*-------------------------*รหัส* ☐☐☐☐☐
ตั้งแต่เดือน-------------------------------------*พ.ศ.*---------------- *ถึงเดือน*-------------------------------------*พ.ศ.*----------------
ได้ส่งเงินค่าสมาชิกจำนวน--------------------------*บาท มาพร้อมกับใบสมัครนี้ด้วยแล้ว*

ลางร้าย

สมัยโบราณ ชาวเมืองแห่งหนึ่งถือว่า เสือโคร่งและงูเหลือมไม่เป็นมงคล วันหนึ่ง พระราชาแห่งเมืองนั้น เสด็จพร้อมด้วยข้าราชบริพารเข้าป่าล่าสัตว์

เมื่อขบวนล่าสัตว์ขึ้นไปบนยอดเขา ก็พบเสือโคร่ง พระราชาและคณะผู้ติดตามตกใจมาก จึงหนีจากยอดเขาลงไปในหุบเขา คณะก็ไปเจองูเหลือม

การพบงูเหลือมก็ถือว่าเป็นดับเบิ้ลอัปมงคล พระราชาจึงสั่งงดการล่าสัตว์ในวันนั้น ยกขบวนกลับเข้าเมือง เสร็จแล้วก็เข้าไปถามพระว่า ชะตาบ้านเมืองจะแย่หรือไม่ เพราะวันนี้พบทั้งเสือโคร่งและงูเหลือม

พระถามว่า "**ทรงพบที่ไหน ?**"

พระราชาตอบว่า "พบเสือโคร่งบนยอดเขา พบงูเหลือมในหุบเขา เหมือนหนีเสือปะจระเข้ นี่แสดงว่าเป็นลางร้ายของบ้านเมืองใช่หรือไม่ ?"

พระอธิบายว่า "อัปมงคล คือเหตุที่จะทำให้บ้านเมืองเกิดความเสื่อม มี ๓ เรื่อง คือ

๑. ในบ้านเมืองนี้ใครเป็นคนดีมีฝีมืออยู่ที่ไหน พระองค์ไม่ทรงทราบ

๒. แม้พระองค์ทรงทราบ แต่ไม่ประสงค์จะใช้เขา

๓. หรือทรงเรียกคนดีมาใช้ แต่ไม่วางพระหฤทัย ยังคงระแวงเขาอยู่

สามเรื่องนี้ต่างหากเป็นอัปมงคลที่ทำให้บ้านเมืองเกิดความเสื่อม

วันนี้พระองค์ไปพบเสือโคร่งก็ไม่แปลก เพราะเสือชอบอยู่บนยอดเขา ใครขึ้นไปบนยอดเขาก็ต้องพบเสือจนได้

ในหุบเขามีถ้ำให้งูเหลือมอยู่ เมื่อลงไปในหุบเขาก็ต้องพบงูเหลือมบ้างเป็นธรรมดา สัตว์ทั้ง ๒ นี้ไม่ได้เกี่ยวกับความเสื่อมหรือความเจริญของบ้านเมืองแต่อย่างใด..."

บ้านเมืองจะเสื่อมหรือจะเจริญ จะต้องมีเหตุฉันใด

คนจะเสื่อมหรือเจริญก็ต้องมีเหตุมีปัจจัยที่เหมาะสมฉันนั้น ✧

สูบบุหรี่เป็นการฆ่าตัวเอง

พูดกันมาช้านานแล้วว่า บุหรี่ให้โทษ

แต่ก็ยังมีการสูบบุหรี่ทั่วบ้านทั่วเมือง แม้กระทั่งเด็กที่มีอายุสิบกว่าปีก็เห็นสูบกันมาก บางคนริสูบบุหรี่กันตั้งแต่อยู่ในชั้นมัธยมก็มี

บุหรี่ให้โทษอย่างไร ?

ในบุหรี่มีสารที่เป็นพิษกว่า ๒๐ ชนิด ซึ่งกว่า ๑๐ ชนิดทำให้เกิดโรคมะเร็งได้ บุหรี่มวนหนึ่งมีแคดเมียม ๑.๔ จุลแกรม และเป็นที่ทราบกันดีว่าในบุหรี่มีด่างของนิโคตินสูงถึง ๒๐-๓๐ จุลแกรม เมื่อมันเข้าไปในร่างกายจะแปรสภาพเป็นนิโคตินที่ผสมไนตริก สามารถทำให้เกิดเป็นโรคมะเร็งได้ โรคมะเร็งปอดนั้นสนิทสนมกับผู้สูบบุหรี่ชาวญี่ปุ่นที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไปที่สูบบุหรี่ ตายเพราะโรคมะเร็งในปอดมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ถึง ๕ เท่า

นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่นได้กล่าวว่า บุหรี่เป็นภัยต่อเยาวชนที่สูบมาก วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ก่อนอายุ ๒๐ ปี มีโอกาสเป็นโรคมะเร็งได้มากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ในวัยเดียวกันถึง ๖ เท่า

ผู้ติดสูบบุหรี่เรื้อรัง นอกจากมักจะเป็นโรคหลอดลมอักเสบ ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดโลหิตบีบเกร็งที่หัวใจ โรคกระเพาะ และโรคเกี่ยวกับระบบประสาทได้ง่ายแล้ว ยังเป็นบ่อเกิดของโรคมะเร็งในปอด มะเร็งที่ลิ้น มะเร็งที่ริมฝีปาก มะเร็งที่คอและโรคความจำเสื่อม

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ติดบุหรี่ไม่ยอมเชื่ออยู่นั่นเองว่า การสูบบุหรี่เป็นการฆ่าตัวตายแบบผ่อนส่ง แต่มีสิ่งหนึ่งจะเตือนผู้ที่สูบบุหรี่ คือ หากเขาไม่สูบบุหรี่ สุขภาพของเขาจะดีกว่าเท่าที่เขาเป็นอยู่อีกหลายเท่า เขาจะอายุยืนมาก ✧

นิรนาม